

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

**Analýza možností čerpat finanční prostředky k financování rozvojových
potřeb územních samospráv z fondů Evropské Unie v novém
programovém období**

Bc. Renáta Havlová

**Diplomová práce
2015**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Renáta Havlová**
Osobní číslo: **E13019**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Analýza možností čerpat finanční prostředky k financování rozvojových potřeb územních samospráv z fondů EU v novém programovém období.**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

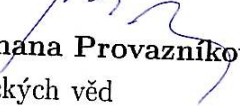
Cílem práce je analyzovat možnosti čerpání finančních prostředků rozvojových potřeb územních samospráv z fondů EU v novém programovém období.

Osnova:

- Regionální politika EU.
- Implementační systém podpory regionálního rozvoje v ČR.
- Charakteristika operačních programů.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

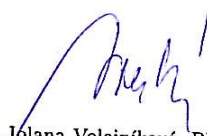
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů- teorie a praxe. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
STEJSKAL, J. Regionální politika a její nástroje. 1. vydání. Praha: Portál, 2009, 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
WOKOUN, R. Regionální rozvoj. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 80-7201-699-0.
Internetové stránky Ministerstva financí České republiky
Internetové stránky Ministerstva pro místní rozvoj České republiky
Národní strategický plán regionálního rozvoje pro období 2014-2020

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 29. září 2014
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 6. 2015

Bc. Renáta Havlová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce doc. Ing. Romaně Provazníkové PhD. za její odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

ANOTACE

První část práce obsahuje charakteristiku politiky soudržnosti Evropské Unie, nového programového období a principy fungování poskytování podpory z evropských zdrojů. Druhá část je zaměřena na operační programy programového období 2014 – 2020 s důrazem na analýzu možností čerpání podpory územními samosprávnými celky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Politika soudržnosti, evropské strukturální a investiční fondy, operační program, územní samospráva

TITLE

Analysis of Opportunities for Drawing Financial Resources to Finance Developing Needs of Self Governments from the EU Funds in a New Programme Period

ANNOTATION

The first part of diploma thesis contains the characteristics of the European Union's cohesion policy, the new programme period and principles of providing support from European sources. The second part focused on the operational programmes of the programme period 2014 – 2020 with an emphasis on analysis of opportunities for drawing support by Territorial self-governing units.

KEYWORDS

Cohesion policy, European Structural and Investment Funds, Operational programme, Self-government

OBSAH

ÚVOD	11
1 REGIONÁLNÍ POLITIKA	13
1.1 VÝVOJ A DEFINICE REGIONÁLNÍ POLITIKY	13
1.2 REGIONÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	13
1.2.1 Vývoj Regionální politiky EU	14
1.2.2 Cíle Regionální politiky EU.....	15
1.2.3 Evropské strukturální a investiční fondy	15
1.2.4 Řízení fondů EU.....	16
1.3 REGIONY PRO REGIONÁLNÍ POLITIKU NUTS.....	17
2 CHARAKTERISTIKA PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2014-2020.....	19
2.1 CÍLE POLITIKY SOUDRŽNOSTI NA OBDOBÍ 2014 – 2020	19
2.1.1 Cíle pro ČR.....	22
2.2 ROZPOČET POLITIKY SOUDRŽNOSTI NA OBDOBÍ 2014 – 2020.....	22
2.3 ROZPOČET POLITIKY SOUDRŽNOSTI PRO ČR	23
2.4 PRAVIDLA SPOLUFINANCOVÁNÍ ESI FONDŮ.....	24
2.5 ROZDÍLY OPROTI OBDOBÍ 2007-2013	25
3 OPERAČNÍ PROGRAMY	28
3.1 OPERAČNÍ PROGRAM PODNIKÁNÍ A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPNOST	30
3.2 OPERAČNÍ PROGRAM VÝZKUM, VÝVOJ A VZDĚLÁVÁNÍ.....	32
3.3 INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM.....	36
3.4 OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST.....	44
3.5 OPERAČNÍ PROGRAM DOPRAVA.....	46
3.6 OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	48
3.7 OPERAČNÍ PROGRAM PRAHA – PÓL RŮSTU.....	55
3.8 OPERAČNÍ PROGRAM TECHNICKÁ POMOC.....	56
4 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU	57
4.1 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA.....	58
5 SPOLEČNÁ RYBÁŘSKÁ POLITIKA.....	67
5.1 OP RYBÁŘSTVÍ 2014-2020	67
6 OPERAČNÍ PROGRAMY V RÁMCI EVROPSKÉ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE	69
6.1 PROGRAMY PŘESHRAŇNÍ SPOLUPRÁCE	69
6.1.1 Interreg V-A Česká republika – Polsko.....	69
6.1.2 Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika.....	69
6.1.3 Interreg V-A Rakousko – Česká republika	70
6.1.4 Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014 - 2020.....	70
6.1.5 Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 - 2020	70
6.1.6 Finanční alokace pro programy přeshraniční spolupráce	71
6.2 PROGRAMY NADNÁRODNÍ A MEZIREGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE	71
6.2.1 Interreg CENTRAL EUROPE.....	71
6.2.2 DANUBE	72
6.2.3 INTERREG EUROPE.....	72
6.2.4 ESPON 2020.....	72
6.2.5 INTERACT III.....	72
6.2.6 Finanční alokace programů nadnárodní a meziregionální spolupráce	73
7 POSTUP PŘI ZÍSKÁNÍ PODPORY Z ESI FONDŮ	74
ZÁVĚR.....	76
POUŽITÁ LITERATURA	78

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Regiony NUTS	18
Tabulka 2: Organizace politiky soudržnosti	20
Tabulka 3: Rozpočet národních operačních programů v ČR	24
Tabulka 4: Pravidla spolufinancování ESI fondů	25
Tabulka 5: OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	30
Tabulka 6: OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	32
Tabulka 7: IROP	37
Tabulka 8: OP Zaměstnanost	45
Tabulka 9: OP Doprava	47
Tabulka 10: OP Životní prostředí	48
Tabulka 11: Program rozvoje venkova	59
Tabulka 12: Program rozvoje venkova - prioritní oblasti	64
Tabulka 13: OP Rybářství	68
Tabulka 14: Finanční alokace pro programy přeshraniční spolupráce	71
Tabulka 15: Finanční alokace pro programy nadnárodní a meziregionální spolupráce	73

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Mapa ČR zachycující kraje ČR a NUTS II	18
Obrázek 2: Mapa Evropy zachycující kategorie regionů dle HDP na obyvatele	21
Obrázek 3: Graf zachycující rozpočet politiky soudržnosti EU (mil. €)	23

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

CNG	Stlačený zemní plyn
CSSF14+	Portál administrace pro subjekty implementační infrastruktury
ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIA/SEA	Posuzování vlivů záměru/koncepcí na životní prostředí
EMFF	Evropský námořní a rybářský fond
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESI	Evropské strukturální a investiční
EU	Evropská unie
EU-27	Členské státy Evropské unie (bez Chorvatska)
EÚS	Evropská územní spolupráce
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní produkt
CHKO	Chráněna krajinná oblast
IKT	Informační a komunikační technologie
IP	Investiční priorita
IROP	Integrovaný regionální operační program
IS KP14+	Informační systém koncového příjemce
IZS	Integrovaný záchranný systém
LAU	Místní administrativní jednotka
LHP	Lesnický hospodářský plán
LPG	Zkapalněný ropný plyn

MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MS 2014+	Monitorovací systém 2014+
MSP	Malý a střední podnik
NP	Národní park
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
PO	Prioritní osa
REACH	Registrace, Evaluace a Autorizace Chemických látek
RIS 3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR
SC	Specifický cíl
SW	SoftWare
UNESCO	Seznam světového kulturního a přírodního dědictví
ÚSC	Územně samosprávný celek
TEN-E	Transevropské energetické sítě
TEN-G	Transevropské sítě zelené infrastruktury
TEN-T	Transevropská dopravní síť
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

ÚVOD

Vstupem do Evropské Unie získala Česká republika možnost podílet se na politikách této organizace a především možnost čerpat finanční prostředky z evropského rozpočtu. Jednou z možností čerpání prostředků je regionální politika, resp. Politika sociální a územní soudržnosti Evropské Unie, která si klade za cíl snížit disparity vyspělosti jednotlivých regionů. Jako čistému příjemci podpory, kterým Česká republika doposud je, se tak otevřely dosud uzavřené možnosti a to jak pro soukromé subjekty, tak i veřejné zahrnující obce a kraje.

V současné době již probíhá třetí sedmileté programové období politiky soudržnosti, do kterého je Česká republika zapojena.

Hlavním cílem práce je vytvořit přehledný manuál, který obsahuje analýzu možnosti čerpání prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů územně samosprávnými celky, tj. obcemi a kraji.

Práce je rozdělena do sedmi kapitol, v první kapitole je obsažena charakteristika politiky soudržnosti, především její vývoj a cíle. Druhá charakterizuje nové programového období 2014 - 2020, jeho cíle, zahrnuje stručné informace o evropských strukturálních a investičních fondech včetně způsobu implementace řízení fondů v České republice. V minulém programovém období 2007 – 2013 se objevila častá kritika na způsob čerpání prostředků z Evropské Unie Českou republikou. Napadána byla především zdouhavost celého procesu, jeho administrace nebo nevyčerpání zdrojů, které byly k dispozici. Z tohoto důvodu kapitola popisuje i základní změny v implementaci řízení fondů oproti minulému období.

Třetí kapitola je věnována analýze možností čerpání finančních prostředků územními samosprávnými celky. Blíže je specifikováno deset národních operačních programů, u každého z nich jsou uvedeny jeho prioritní osy a dílčí cíle, které mají přispívat k hlavním cílům programu. Na základě textů operačních programů je u každého zaznamenáno, které oblasti podpory jsou určeny obcím a krajům.

Čtvrtá kapitola shrnuje Společnou zemědělskou politiku Evropské Unie včetně Programu rozvoje venkova, který je v rámci této politiky vypsán. Analogicky je zpracována kapitola pátá věnující se Společné rybářské politice Evropské Unie.

V šesté kapitole jsou programy přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce charakterizovány podle jejich cílů a oblastí, pro které jsou určeny. Z důvodu jejich specifčnosti nejsou detailně zpracovány jako národní operační programy.

Poslední kapitola obsahuje stručný popis procesu čerpání prostředků z fondů, uvedený pro představu pro koncového uživatele.

Vzhledem k tomu, že nové programové období je v počátcích své realizace, operační programy jsou postupně schvalovány a aktualizovány. Nejen z tohoto důvodu nemusí být orientace v systému čerpání prostředků jednoduchá. Tato práce by měla pomoci ve snadnější orientaci především pro menší obce, které tak mohou získat přehled o možnostech, které jim jednotlivé operační programy přináší.

1 REGIONÁLNÍ POLITIKA

1.1 Vývoj a definice regionální politiky

Počátky regionální politiky sahají do třicátých let dvacátého století ve Velké Británii, kdy bylo třeba řešit dopady hospodářské krize a došlo k výrazným rozdílům mezi jednotlivými regiony Velké Británie. Ve Francii a Itálii se začala regionální politika rozvíjet po druhé světové válce, kdy se projevovaly výrazné regionální disparity v obou zemích.

Regionální politiku lze definovat mnoha způsoby, níže je uvedeno pouze několik z nich.

Dle Žáka (2002) je to „soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů“ [63]

Ve Strategii regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 je regionální politika definována jako „soubor intervencí, které ovlivňují rozložení ekonomických aktivit v území, k rozvoji infrastruktury a ke snížení nerovnováhy v územním rozvoji“. [43]

Dle Adamčíka (1998) regionální politika představuje „všechny veřejné přímé i nepřímé intervence státu, regionu, obcí a měst, vedoucí k lepšímu prostorovému rozdělení ekonomických i mimoekonomických činností. Lze v ní vidět snahu korigovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů, jimiž je ekonomický růst a zlepšení sociálního začlenění.“ [63]

Z výše uvedených definic lze vyvodit fakt, že regionální politika je cílevědomá činnost organizací státní správy a územní samosprávy, jejíž snahou je zajištění ekonomického rozvoje území a vyrovnání rozdílů mezi jednotlivými regiony.

Následující text je již zaměřen na regionální politiku EU.

1.2 Regionální politika Evropské Unie

V roce 1973 došlo k prvnímu rozšíření Evropských společenství. Mezi členskými státy, i jejich regiony tak vznikly rozdíly, které bylo třeba nějakým způsobem eliminovat. Regionální politika EU, někdy označována jako politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti nebo také kohezní politika, je jednou z nejdůležitějších politik EU. V EU je regionální politika prováděna na třech úrovních: nadnárodní, která je relativně nezávisle prováděna EU; národní, prováděna jednotlivými členskými státy a regionální, existující ve většině zemí. [63]

1.2.1 Vývoj Regionální politiky EU

První zmínku o posilování hospodářské a sociální soudržnosti v rámci Evropského hospodářského společenství lze nalézt ve Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství. EHS však tehdy tvořilo pouze šest států (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Spolková republika Německo), které navzájem nevykazovaly výraznější regionální disparity. Evropská integrace byla v počátcích a pozornost byla směřována především k odstraňování obchodních bariér, nadnárodní koordinace regionální politiky v podstatě neexistovala.[63] [60]

Počátky realizace regionální politiky EU lze datovat do sedmdesátých let, v roce 1975 byl založen Evropský fond pro regionální rozvoj. Stal se nástrojem pro snižování regionálních diferencí v ES. Většina finančních prostředků v 70. a 80. letech byla využívána na projekty v oblasti dopravy. Systém poskytování prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj byl založen na fixních kvótách a členské země čerpaly prostředky dle přidělených objemů pro dané období. Tento systém však vedl k tomu, že členské země chtěly prostředky plně využít, což vždy neznamenalo jejich efektivní využití. Činnost fondu nevedla k iniciaci dostatečných investic ze strany členských států, namísto toho docházelo k substituci domácích investic. [67][20][4]

Legislativu pro integrovanou Regionální politiku zavádí Jednotný evropský akt, přijatý v roce 1986, který představuje první rozsáhlou změnu Smlouvy o založení EHS. Jedním z cílů ES se stala hospodářská a sociální soudržnost a byly zavedeny principy politiky soudržnosti: koncentrace, programování, partnerství (komplementarity) a doplňkovosti (adicionality). [59]

Princip koncentrace je jedním z nejdůležitějších pilířů celé reformy, představuje zaměření podpory na nejvíce postižené oblasti. Do roku 1988 měly k podpoře přístup automaticky všechny regiony. Cíle pro bezprostředně následující období však automaticky neomezily přístup k prostředkům i nejméně postiženým oblastem. [20]

Princip programování je založen na rozdělování prostředků na základě víceletého plánu, programu rozvoje. Cílem je zlepšit koordinaci celého systému a sladění činností tak, aby docházelo k splnění stanovených cílů regionální politiky. Proces programování má několik kroků. Prvním z nich je Národní (regionální) plán, zpracovaný na národní (regionální) úrovni.

Princip partnerství spočívá ve spolupráci mezi orgány veřejné správy i ostatních organizací v daném státě a orgány EU. Partnerství probíhá na horizontální úrovni, tj. spolupráce

např. mezi územně samosprávnými celky navzájem a vertikální úrovni, tj. spolupráce např. mezi orgány EU, ministerstvy a územně samosprávnými celky. [18]

Princip doplňkovosti vyjadřuje fakt, že prostředky poskytované ze strukturálních fondů by měly sloužit pouze jako doplněk k výdajům veřejných rozpočtů členských států, nikoli jako hlavní zdroj prostředků a nahrazovat tak veřejné rozpočty členského státu. [57]

Po zavedení Jednotného evropského aktu bylo zavedeno střednědobé plánování regionálních programů, což vedlo ke snížení regionálních rozdílů stávajících členských zemí. Zároveň však v roce 1986 přistoupilo k ES Španělsko a Portugalsko a bylo nutné hledat dále efektivnější způsoby realizace politiky.

Smlouva o Evropské Unii z roku 1992 stanovila posílení ekonomické a sociální soudržnosti základním cílem EU. Zaměřen je především na snížení nepoměrů v míře rozvoje jednotlivých regionů a na zaostalost méně rozvinutých oblastí včetně zemědělských. Hlavním prostředkem k dosažení cíle mají být strukturální fondy, jejichž objem se zdvojnásobil. Dále byl Smlouvou o EU ustaven Kohezní fond, jehož smyslem je pomoci zemím, které se snaží vyhovět kritériím pro vstup do Hospodářské měnové Unie a omezují tak veřejné zadlužení a tudíž zároveň nemají dostatek prostředků na snižování regionální disparit. [58] [61]

1.2.2 Cíle Regionální politiky EU

Obecným cílem kohezní politiky je podle článku 174 Lisabonské smlouvy (konsolidovaného textu Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy) snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti za účelem harmonického vývoje Evropské unie. [30]

1.2.3 Evropské strukturální a investiční fondy

Fondy EU představují nástroje, které slouží k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Prostřednictvím těchto fondů se rozdělují finanční prostředky určené na tuto politiku.

Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond jsou označovány jako strukturální, neboť byly vytvořeny za účelem investic hospodářské a sociální restrukturalizace v celé EU. Společně s Fondem soudržnosti, Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova a Evropským námořním a rybářským fondem tvoří Evropské strukturální a investiční fondy. V programovém období 2014-2020 je nově zapojen EAFRD a EMFF.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) je zaměřen na vyrovnávání rozdílů mezi regiony, čímž přispívá k posílení ekonomické, sociální a územní soudržnosti. Podporuje aktivity, jejichž cílem je zlepšit hospodářský růst, podporovat podnikání, zvýšit zaměstnanost, podporovat cestovní ruch a kulturu. [66]

Evropský sociální fond (ESF) je zaměřen na neinvestiční projekty, podporuje aktivity v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů a mimo jiné přispívá k ekonomické, sociální a územní soudržnosti. Je zaměřen na čtyři tematické cíle: propagace zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil, propagace sociálního začlenění a boje proti chudobě, investování do vzdělávání, dovedností a celoživotního vzdělávání, posilování institucionálních kapacit a efektivní práce orgánů veřejné správy. [10]

Fond soudržnosti (FS) – jinak také nazývaný Kohezní fond je určen na podporu chudších států, nikoliv regionů, s HND na obyvatele nižší než 90 % průměru EU-27. Prostřednictvím tohoto fondu jsou poskytovány prostředky na investiční projekty v oblasti Transevropských dopravních sítí a životního prostředí, energetiky (pokud přispějí ke zlepšení životního prostředí). [10][28]

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) se zaměřuje na podporu konkurenceschopnosti evropského zemědělství, lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny a kvality života ve venkovských oblastech. Fond spadá do společné zemědělské politiky EU.

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) přispívá k dosažení cílů společné rybářské politiky a prostřednictvím projektů napomáhá rybářům k přechodu na udržitelný rybolov. Projekty jsou zaměřeny na vytváření nových pracovních příležitostí pro rybáře a zajištění alternativních zdrojů příjmu, tak aby nebyl vyvíjen přílišný tlak na rybí populace, mimo to přispívá ke zlepšování kvality života v pobřežních oblastech. [9]

1.2.4 Řízení fondů EU

Řízení celého systému fondů EU je složitý proces náročný na koordinaci. Do řízení je zapojeno mnoho subjektů na několika úrovních. Na evropské úrovni dochází k sestavení střednědobého plánu výdajů evropského rozpočtu, tzv. finanční perspektivy, o které rozhoduje Evropská rada. Po schválení Evropskou radou, připraví Evropská komise návrh evropské legislativy v podobě nařízení, které určuje pravidla pro poskytování prostředků z fondů EU. Tato nařízení musí posléze schválit Evropský parlament a Rada EU. Následuje schválení

Strategických obecných zásad Společenství Radou EU, vymezující priority rozvoje EU pro členské státy připravující dohody o partnerství a operační programy.

Následuje činnost členských států, které připraví Dohody o partnerství. Dohoda o partnerství je strategickým dokumentem stanovujícím cíle a priority pro efektivní využívání prostředků z ESIF, které by měly korespondovat s cíli Evropa 2020. Evropská komise, která je zodpovědná za politiku soudržnosti na evropské úrovni, schvaluje Dohody o partnerství a jednotlivé operační programy. Pokud Evropská komise nenalezne nesoulad, může být spuštěno čerpání z fondů, které již organizuje členský stát. Při využívání prostředků z fondů EU platí hlavní zásada, která spočívá v oddělení implementační, certifikační a kontrolní linie. Role Evropské komise při čerpání z fondů je již monitorovací, zasílá prostředky z fondů na speciální účty členských států a v případě nesrovnalostí se může domáhat zdůvodnění, nápravy, případně i navrácení neoprávněně čerpaných prostředků.

Subjekty implementační struktury v ČR

V ČR jsou definovány instituce pro řízení, usnesením vlády ČR č. 448/2013 jsou jimi Národní orgán pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství, tj. Ministerstvo pro místní rozvoj, platební a certifikační orgán – Národní fond, auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu. [32]

Národním orgánem pro koordinaci je v ČR Ministerstvo pro místní rozvoj, které působí jako koordinační a metodický orgán, zpracovává metodiky a manuály pro operační programy, organizuje propagační kampaň, monitoruje průběh čerpání.

Platebním a certifikačním orgánem je Národní fond Ministerstva financí, zodpovědný za řízení prostředků z EU. Zajišťuje řádný tok prostředků z fondů EU do ČR pro operační programy mimo Program rozvoje venkova, jehož finanční řízení zajišťuje Ministerstvo zemědělství. Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu spadá pod správu Ministerstva financí a její činnost spočívá především v zajišťování auditů za účelem ověření řádného fungování operačních programů. Audit Programu rozvoje venkova bude provádět nezávislý subjekt.[32]

Řídícím orgánem pro konkrétní program je vždy jedno z ministerstev ČR, případně hlavní město Praha.

1.3 Regiony pro regionální politiku NUTS

Pro účely regionální politiky EU používá systém regionálního členění států NUTS, který byl vytvořen v roce 1988. Označení NUTS vychází z názvu Nomenclature d'unités

territoriales statistiques, neboli Nomenklatura územních statistických jednotek. Toto jednotné statistické rozdělení bylo vytvořeno vzhledem k vysokému počtu různých druhů územněsprávního členění jednotlivých států, což komplikovalo vzájemné porovnávání regionů.

Každý členský stát je rozdělen do tří úrovní NUTS podle počtu obyvatel. Následující tabulka 1 zachycuje jednotlivé úrovně NUTS a pro ně doporučený minimální a maximální počet obyvatel. Kromě tří úrovní NUTS existují i nižší úrovně územněsprávního statistického členění, tzv. místní administrativní jednotky (LAU), které však nejsou určovací pro přerozdělování prostředků z fondů EU.

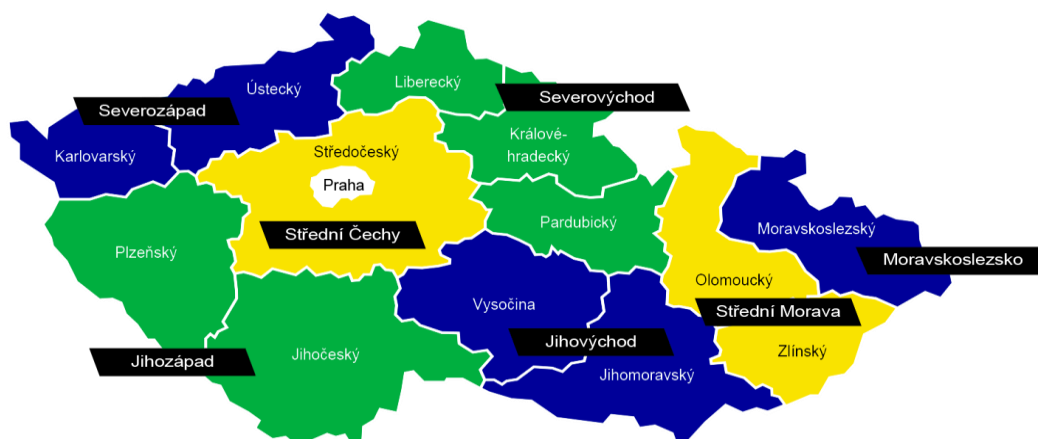
Tabulka 1: Regiony NUTS

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

ZDROJ: převzato z [42]

Vzhledem k tomu, že většina prostředků z EU směřuje do regionů s počtem obyvatel odpovídajícím NUTS II a kraje ČR spadají do NUTS III, ČR pro potřeby EU zavedla osm regionů soudržnosti: Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Střední Morava, Moravskoslezsko a Hlavní město Praha. NUTS II a NUTS III v ČR zachycuje mapa ČR na obrázku 1.

Obrázek 1: Mapa ČR zachycující kraje ČR a NUTS II

ZDROJ: převzato z [42]

2 CHARAKTERISTIKA PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2014-2020

Programové období 2014 – 2020 je další, v pořadí již třetí sedmiletý cyklus, ve kterém EU realizuje svou politiku soudržnosti. Záměrem EU je prostřednictvím fondů přispět v maximální míře ke splnění cílů stanovených ve Strategii 2020. Strategie 2020, neboli Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění je stěžejní koncepcí pro rozvoj EU na období od roku 2010 do roku 2020. Strategie předkládá tři vzájemně se posilující priority: [13][65]

- Inteligentní růst spočívající v rozvoji ekonomiky založené na znalostech a inovacích,
- Udržitelný růst spočívající v podpoře konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje,
- Růst podporující začlenění zahrnující podporu ekonomiky s vysokou zaměstnaností, jenž se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

Strategie 2020 vymezuje cíle, kterých má být v rámci EU dosaženo do roku 2020 a které se týkají zaměstnanosti, inovací, vzdělávání, sociálního začleňování, klimatu a energetiky. Konkrétně se jedná o tyto cíle: [6]

1. zajistit 75 % zaměstnanost ve věkové skupině 20 – 64 let,
2. investovat 3 % HDP EU do výzkumu a rozvoje,
3. snížit emise skleníkových plynů o 20 – 30 % oproti objemu emisí v roce 1990, pokrývat 20 % energetické spotřeby z obnovitelných zdrojů a zvýšit energetickou účinnost EU o 20 %,
4. snížit míru předčasného ukončení školní docházky pod úroveň 10 % a zároveň dosáhnout toho, aby alespoň 40 % lidí ve věkové skupině 30 – 34 let ukončilo vysokoškolské vzdělání,
5. snížit počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 20 milionů.

2.1 Cíle politiky soudržnosti na období 2014 – 2020

Pro aktuální programové období jsou stanoveny dva základní cíle politiky soudržnosti:

- Investice pro růst a konkurenceschopnost
- Evropská územní spolupráce

Cíl Investice pro růst a konkurenceschopnost bude financován prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. Evropská územní spolupráce bude financována prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj. Většina rozpočtu, tj. 97,6 % popouje na realizaci Investic pro růst a konkurenceschopnost, zbylých 2,4 % na Evropskou územní spolupráci. [5]

Tabulka 2 stručně shrnuje organizaci politiky soudržnosti.

Tabulka 2: Organizace politiky soudržnosti

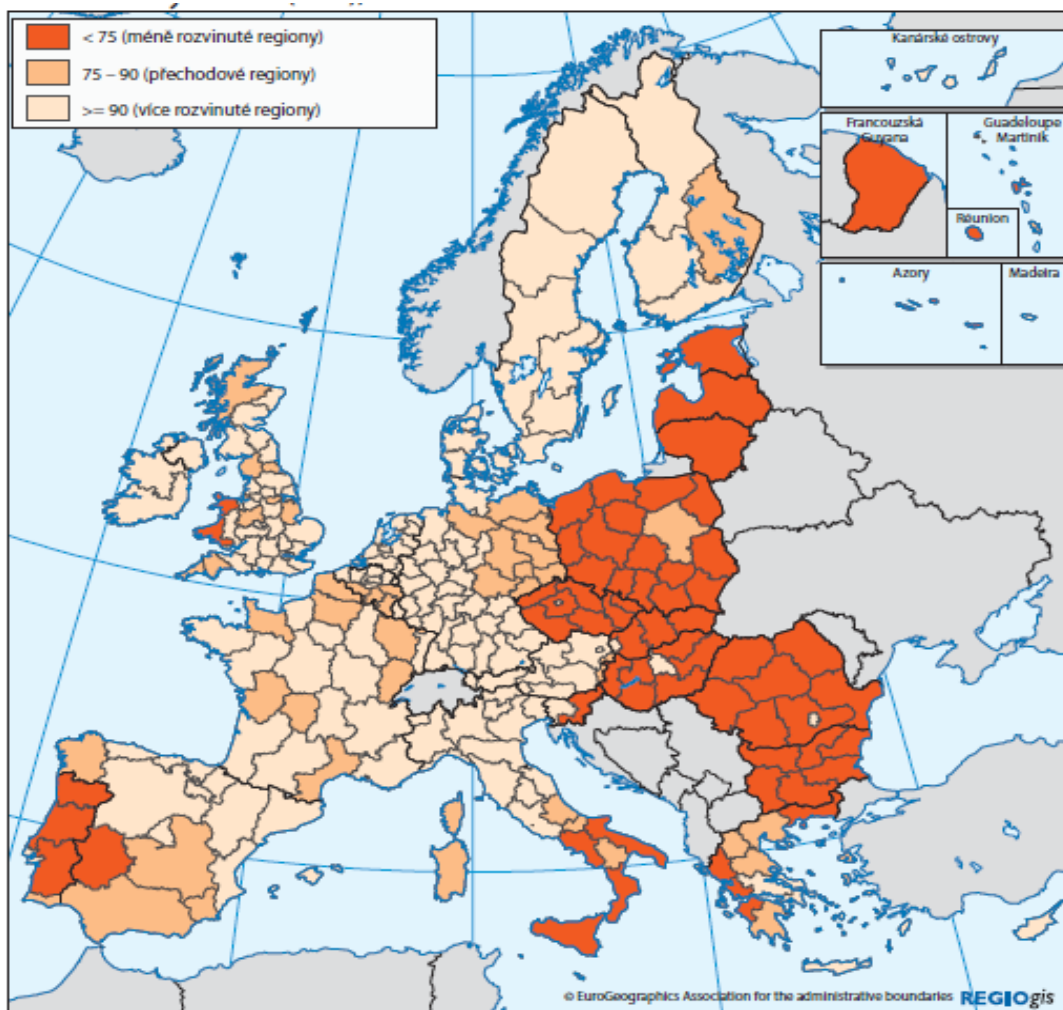
Cíle	Kategorie regionů	Fondy EU
Investice do růstu a zaměstnanosti	Méně rozvinuté regiony	ERDF
	Přechodové regiony	ESF
		FS
	Více rozvinuté regiony	ERDF ESF
Evropská územní spolupráce		ERDF

ZDROJ: převzato z [10]

Následující mapa zobrazuje celkem 274 regionů, které spadají pod regionální politiku pro období 2014-2020, kategorii způsobilosti pro strukturální fondy (ERDF a ESF). Kategorie jsou rozděleny podle HDP na obyvatele daných regionů. Méně rozvinuté regiony mají HDP na obyvatele nižší než 75 % průměru EU-27, přechodové regiony mají HDP na obyvatele větší nebo rovno 75 % a zároveň nižší než 90 % průměru EU-27, rozvinutější regiony mají HDP na obyvatele vyšší nebo rovno 90 % průměru EU-27.

Cíle Společné zemědělské politiky a Společné rybářské politiky jsou uvedeny v kapitole 4 a 5.

Obrázek 2: Mapa Evropy zachycující kategorie regionů dle HDP na obyvatele

ZDROJ: převzato z [12]

Pro toto období Evropská komise stanovila jedenáct tematických cílů pro podporu z ESI fondů: [27]

1. Investice do výzkumu, vývoje a inovací pro praxi,
2. Rozvoj využívání informačních a komunikačních technologií,
3. Podpora malých a středních podniků,
4. Snižování energetické náročnosti ekonomiky,
5. Omezování přírodních rizik, povodní a ekologické zátěže,
6. Ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství,
7. Modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava,
8. Zvyšování zaměstnanosti a kvalitní pracovní síla,

9. Fungující sociální systém a boj proti chudobě,
10. Zkvalitnění systému vzdělávání,
11. Kvalitní, efektivní a transparentní veřejná správa a instituce.

Každý operační program daného státu musí navazovat, resp. být v souladu s některým z tematických cílů, popřípadě s více tematickými cíli.

2.1.1 Cíle pro ČR

Na základě analýzy problémových oblastí, ve které byly identifikovány národní i regionální problémy, rozvojové potřeby a priority, Dohoda o partnerství definuje národní rozvojové priority pro období 2014-2020, které byly vzaty na vědomí usnesením vlády č. 650/2011: [25]

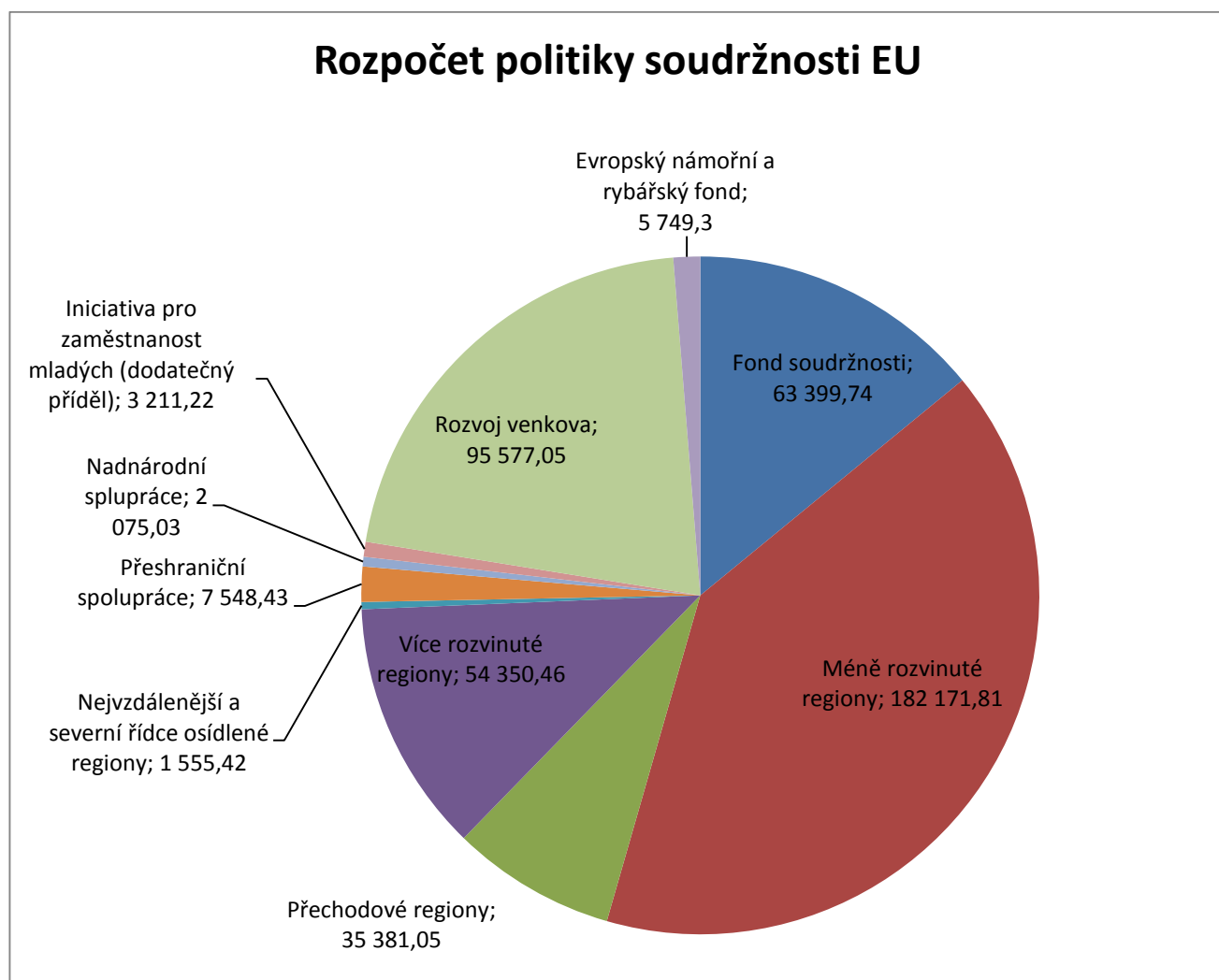
- Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky, které zahrnuje:
 - Rozvoj podnikání, podnikavosti a využívání inovací,
 - Fungující trh práce,
 - Rozvoj vzdělávání,
 - Podpora prosazování inovací a výzkumu a vývoje.
- Rozvoj páteří infrastruktury
- Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy
- Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému zdravotní péče o zdraví
- Integrovaný rozvoj území

Základním nástrojem regionální politiky v ČR, který zabezpečuje provázanost regionální politiky ČR s regionální politikou EU, je Strategie regionálního rozvoje ČR.

2.2 Rozpočet politiky soudržnosti na období 2014 – 2020

Celkový rozpočet politiky soudržnosti je dle oficiálních internetových stránek Evropské komise 351,8 mld. €. V rámci ESI fondů, tedy včetně EMFF a EAFRD bude přerozděleno 453,18 mld. €. Rozdělení prostředků shrnuje obrázek 3. Nejvíce prostředků bude investováno do méně rozvinutých regionů prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu.

Obrázek 3: Graf zachycující rozpočet politiky soudržnosti EU (mil. €)

ZDROJ: [15], vlastní zpracování

2.3 Rozpočet politiky soudržnosti pro ČR

V Dohodě o partnerství je stanoven rozpočet pro jednotlivé operační programy. Celková výše finančních prostředků určených pro 10 hlavních operačních programů v ČR je 23,84 mld. €. Tabulka 3 udává rozpočty pro jednotlivé operační programy, včetně rozdělení prostředků podle fondů ESI. V rámci cíle Evropské územní spolupráce bude investováno 339,7 mil. €, z toho na přeshraniční spolupráci 296,7 mil. €, na nadnárodní spolupráci 43 mil. €. Celkové prostředky určené pro ČR dosahují 24,18 mld. €. Finanční alokace pro programy přeshraniční spolupráce je uvedena v kapitole 6.1.

Jak z tabulky 3 vyplývá, finančně nejnáročnějším operačním projektem je OP Doprava, dále následuje Integrovaný regionální operační program a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Naopak nejméně finančně náročný je OP Rybářství.

Tabulka 3: Rozpočet národních operačních programů v ČR

Název programu	Fond EU	Finanční prostředky v €
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	ERDF	4 331 062 617
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	Celkem	2 779 600 572
	ERDF	1 529 713 287
	ESF	1 249 887 285
OP Životní prostředí	Celkem	2 636 592 864
	ERDF	394 824 020
	FS	2 241 768 844
OP Doprava	celkem	4 695 769 435
	ERDF	902 317 139
	FS	3 793 452 296
Integrovaný regionální OP	ERDF	4 629 160 909
OP Technická pomoc	FS	223 704 582
OP Zaměstnanost	celkem	2 145 737 492
	ESF	2 132 137 508
	IZM	13 599 984
OP Praha – pól růstu ČR	Celkem	201 590 104
	ERDF	153 611 659
	ESF	47 978 445
Program rozvoje venkova	EAFRD	2 170 333 996
OP Rybářství	EMFF	31 108 015
CELKEM		23 844 660 586 €

ZDROJ: [25], vlastní zpracování

2.4 Pravidla spolufinancování ESI fondů

Dle legislativního rámce pro spolufinancování ESI fondů bude rozhodnutí Evropské komise uvádět pro každou prioritní osu, zda se míra spolufinancování vztahuje na celkové způsobilé výdaje zahrnující veřejné i soukromé výdaje nebo na způsobilé veřejné výdaje. Obecné nařízení Evropské komise udává maximální míry spolufinancování z evropských

prostředků pro jednotlivé prioritní osy a kategorie regionů, pro ČR jsou platné následující hodnoty:

- 85 % pro Fond soudržnosti,
- 85 % pro méně rozvinuté regiony v členských státech, jejichž HDP na obyvatele v období 2007-2009 byl nižší než 85 % průměru EU – 27,
- 50 % pro rozvinutější regiony,
- 85 % pro operační programy implementované v rámci Evropské územní spolupráce.

Maximální míra spolufinancování může být navýšena za podmínek Obecného nařízení č.120.

Prioritním zájmem ČR je zvýšit spolufinancování ze strany příjemců a zároveň snížit podíl národních zdrojů. Z tohoto důvodu je stanoveno jakým podílem se budou příjemci finanční pomoci podílet na projektech. Dokument MMR popisuje všechny kategorie příjemců, v tabulce 4 jsou údaje platné pro obce a kraje ČR a hlavní město Praha rozdělené dle ESI fondů.

Tabulka 4: Pravidla spolufinancování ESI fondů

Fond	Max. podíl spolufinancování z EU	Národní zdroje	
		Státní rozpočet	Příjemce
ESF	85 %	Max 10 %	Min 5 %
ENRF	75 %	Max 15 %	Min 10 %
EZFRV	75 %	Max 25 % ¹	Min 10 %
FS	85 %	Max 5 %	Min 10 %
Praha - EFRR	50 %	Max 40 %	Min 10 %
Praha - ESF	50 %	Max 45 %	Min 5 %

ZDROJ: [49], vlastní zpracování

2.5 Rozdíly oproti období 2007-2013

Při přípravě nového programového období, došlo i zapracování několika novinek v oblasti čerpání ESI fondů, mezi nejdůležitější z nich lze zařadit: [8][54]

- zapojení EARDF a EMFF,

¹ Dle nařízení Rady č. 1305/2013 je povinných 15 %, rozhodnutím vlády navýšeno na 25 %

- vyšší míra využití finančních nástrojů,
- vyšší míra měřitelnosti přínosů podpořených operací (důraz na plnění stanovených indikátorů),
- nastavení systému předběžných podmínek,
- finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání (výkonnostní rámec).

Vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací spočívá ve stanovení indikátorů v rámci každého operačního programu, resp. prioritní osy a specifického cíle či jiného opatření, podle kterých bude porovnáno dosažení cílového výsledku.

Předběžné podmínky jsou stěžejním předpokladem k čerpání finančních prostředků z ESI fondů. Předběžné podmínky jsou součástí Dohody o partnerství i jednotlivých programů. Lze je rozdělit na obecné, které jsou naplňovány napříč programy a tematické, specifikované v rámci konkrétního programu. Obecné předběžné podmínky se týkají následujících oblastí: nediskriminace, rovné příležitosti, zdravotní postižení, veřejné zakázky, veřejná podpora, posuzování vlivů záměrů na životní prostředí EIA/SEA. [41]

Novinky oproti minulému programovému období v ČR:

- zavedení jednotného metodického prostředí,
- snížení počtu operačních programů (IROP namísto sedmi regionálních operačních programů, snížení počtu tematických OP),
- rozšíření fungování monitorovacího systému.

Jednotné metodické prostředí spočívá ve stanovení základního rámce pravidel, který je pro všechny řídicí orgány a ESI fondy stejný a závazný, zavedení jednotné terminologie pro všechny ESI fondy, snadnější orientace žadatele v systému přidělování dotací, zjednodušení administrativních postupů a neméně důležitá elektronizace dat prostřednictvím jednotného informačního systému MS2014+.

„MS2014+ je základním nástrojem pro sledování využívání finanční pomoci z ESI fondů a vyhodnocování realizace kohezní politiky na národní úrovni“.[27] Informační systém MS2014+ zajišťuje jednotnou datovou základnu pro sdílení informací souvisejících s přípravou a naplňováním Dohody o partnerství. Systém je jednotný pro všechny programy ESI fondů a poskytuje pro práci žadatelů, tak řídicích orgánů, neboť je členěn na IS KP14+ a CSSF14+. IS KP14+, tj. informační systém koncového příjemce je portálem pro externí uživatele a CSSF14+ pro interní uživatele. Celý proces od podání žádosti díky MS2014+

probíhá elektronicky s využitím elektronického podpisu, přispívá tak ke zjednodušení a snadnější komunikaci pro příjemce podpory. [24]

3 OPERAČNÍ PROGRAMY

Usnesením vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012 bylo vymezeno 20 programů pro období 2014-2020. [40]

V této kapitole budou vymezeny a charakterizovány jednotlivé operační programy, které jsou ve většině případů členěny do prioritních os, v rámci prioritní osy jsou vymezeny investiční priority a v rámci investičních priorit specifické cíle.

Každý níže uvedený operační program je stručně charakterizován, především co se týče jeho sledovaných cílů, následuje tabulka zachycující jednotlivé prioritní osy a specifické cíle, u kterých je zaznamenáno, zda jsou využitelné pro obce, resp. kraje. Specifické cíle, v rámci kterých mohou podporu čerpat obce či kraje jsou blíže rozepsány.

U každé prioritní osy je v závorce uvedena finanční alokace z ESI fondů. V případě dostupnosti dat o konkrétních podmínkách spolufinancování daného specifického cíle, je tato informace uvedena.

V rámci cíle **Investice pro růst a konkurenceschopnost** vymezuje tyto operační programy pro ERDF, FS a ESF:

- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
- Operační program Zaměstnanost
- Operační program Doprava
- Operační program Životní prostředí
- Integrovaný regionální operační program
- Operační program Praha – pól růstu ČR
- Operační program Technická pomoc

V rámci cíle **Evropská územní spolupráce** vymezuje pro ERDF tyto programy:

- Interreg V-A Česká republika - Polsko
- Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika
- Interreg V-A Rakousko - Česká republika

- Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014-2020
- Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014-2020

V rámci Společné zemědělské politiky je vypsán Program rozvoje venkova, realizující se prostřednictvím EAFRD, věnována mu je samostatná kapitola.

V rámci Společné rybářské politiky je vypsán OP Rybářství 2014-2020, realizující se prostřednictvím EMFF, věnována mu je samostatná kapitola.

Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce:

- Program nadnárodní spolupráce DANUBE
- Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE
- Program meziregionální spolupráce ESPON 2020
- Program meziregionální spolupráce INTERACT III
- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE

3.1 Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

OP řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu, jehož cílem je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky. Je rozdělen do pěti prioritních os, jednotlivé prioritní osy a jejich specifické cíle zobrazuje tabulka 5. OP přispívá k tematickým cílům 1, 2, 3, 4, 7 a byl schválen Evropskou komisí 29. 4. 2015.

Tabulka 5: OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

1. Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace (1352,54 mil. €)		
	1.1 Zvýšit inovační výkonnost podniků	Obce, kraje
	1.2 Zvýšit intenzitu a účinnost spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích	
2. Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP (892,12 mil. €)		
	2.1 Zvýšit konkurenceschopnost začínajících a rozvojových MSP	X
	2.2 Zvýšit internacionalizaci MSP	
	2.3 Zvýšit využitelnost infrastruktury pro podnikání	
	2.4 Zvýšit kapacitu pro odborné vzdělávání v MSP	
3. Podpora výroby a distribuce energie pocházející z obnovitelných zdrojů (1217,13 mil. €)		
	3.1 Zvýšit podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě ČR	X
	3.2 Zvýšit energetickou účinnost podnikatelského sektoru	
	3.3 Zvýšit aplikaci prvků inteligentních sítí v distribučních soustavách	
	3.4 Uplatnit inovativní nízkouhlíkové technologie v oblasti nakládání energií a při využívání druhotných surovin	
	3.5 Zvýšit účinnost soustav zásobování teplem	
	3.6 Posílit energetickou bezpečnost přenosové soustavy	
4. Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu informačních a komunikačních technologií (743,66 mil. €)		
	4.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu	X
	4.2 Zvýšit využití potenciálu ICT sektoru pro konkurenceschopnost ekonomiky	

ZDROJ: [44], vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že v tomto OP mohou ÚSC (i svazky obcí) a jimi zřízené organizace čerpat podporu pouze v rámci první prioritní osy a to v obou specifických cílech. Cílovým územím je v obou případech území ČR, mimo území hlavního města Prahy.

Specifický cíl 1.1- Zvýšit inovační výkonnost podniků, v rámci cíle budou podporovány následující aktivity:

- zakládání a rozvoj podnikových výzkumných a vývojových center ve vazbě na jasně definovanou, životaschopnou strategii firmy,
- zavádění inovací výrobků a služeb do výroby a jejich uvedení na trh, zavádění procesních a marketingových inovací,
- ochrana duševního vlastnictví v podnicích, včetně pilotních projektů moderních metod ošetření duševního vlastnictví,
- průmyslový výzkum a vývoj,
- pre-commercial public procurement².

Specifický cíl 1.2: Zvýšit intenzitu a účinnost spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích; v rámci cíle jsou podporovány následující aktivity:

- tvorba nových a rozšiřování a zvyšování kvality současných služeb podpůrné infrastruktury, tj. vědecko-technických parků, podnikatelských inovačních center, podnikatelských inkubátorů,
- rozvoj sítí spolupráce, vč. klastrů a technologických platforem (zejména kolektivní výzkum, založený na potřebách většího počtu MSP i větších firem, rozvoj mezisektorové spolupráce a internacionalizace),
- vytváření partnerství pro znalostní transfer mezi podniky a univerzitami,
- rozvoj komunikace a sdílení poznatků mezi podnikovou a výzkumnou sférou,
- rozšiřování/výstavba sdílené infrastruktury pro průmyslový výzkum,
- aktivity vedoucí ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí aktivit ověření proveditelnosti („proof-of-concept), pozornost bude věnována opatřením v oblasti nízkouhlíkové ekonomiky a adaptace na klimatické změny.

² zadávání zakázek v předobchodní fázi představuje fázované zadávání na služby v oblasti výzkumu, vývoje, které zahrnuje sdílení rizik a zisků za tržních podmínek, kdy několik podniků vyvíjí v konkurenčním prostředí nová řešení odpovídající potřebám veřejného sektoru/příjemce projektu ve střednědobém a dlouhodobém horizontu[44]

3.2 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Víceletý tematický program v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, jehož cílem je přispívat k posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR. Je zaměřen na podporu rovnosti a kvality ve vzdělávání, rozvoj lepších kompetencí pro trh práce a posílení kapacit pro kvalitní výzkum a jeho přínos pro společnost. Program je rozdělen do tří věcných prioritních os, které zachycuje tabulka 6 včetně informací, zda v rámci daného specifického cíle mohou podporu čerpat ÚSC a pro které území je cíl určen.

Z těchto údajů vyplývá, že obce i kraje mohou čerpat v rámci všech specifických cílů kromě 2.2.1, a to z celého území ČR včetně Prahy.

OP přispívá k tematickým cílům 1, 9, 10; byl schválen Evropskou komisí 13. 5. 2015.

Tabulka 6: OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

PO 1 : Posilování kapacit pro kvalitní výzkum (1006 mil. €)		
IP 1: Posilování výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit pro rozvoj vynikající úrovně výzkumu a inovací a podpora odborných středisek, zejména těch, jež jsou předmětem celoevropského zájmu		
	1.1.1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků	Obce, kraje
	1.1.2 Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou	
	1.1.3 Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely	
	1.1.4 Zlepšení strategického řízení výzkumu na národní úrovni	
PO 2: Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj (765,9 mil. €)		
IP 1: Zlepšování kvality a účinnosti a přístupu k terciárnímu a rovnocennému vzdělávání, zejména v případě znevýhodněných skupin, aby se zvýšila účast a úroveň dosaženého vzdělání		
	2.1.1 Zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevance pro potřeby trhu práce	Obce, kraje
	2.1.2 Zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami, ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokoškolském vzdělávání, a snížení studijní neúspěšnosti studentů	
	2.1.3 Zkvalitnění podmínek pro celoživotní vzdělávání na vysokých školách	
	2.1.4 Nastavení a rozvoj systému hodnocení a zabezpečení kvality a strategického řízení vysokých škol	
	2.1.5 Zlepšení podmínek pro výuku spojenou s výzkumem a pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje	
IP 2: Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání a odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu		
	2.2.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury na vysokých školách za účelem zajištění vysoké kvality výuky, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin a zvýšení otevřenosti vysokých škol	X
PO 3: Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání (899,3 mil. €)		

IP 1: Omezování a prevence předčasného ukončování školní docházky a podpora rovného přístupu ke kvalitním programům předškolního rozvoje, k primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, možnostem formálního a neformálního vzdělávání, které umožňuje zpětné začlenění do procesu vzdělávání a odborné přípravy		
	3.1.1 Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ	Obce, kraje
	3.1.2 Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích	
	3.1.3 Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání	
	3.1.4 Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků	
	3.1.5 Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce	
IP 2: Boj proti všem formám diskriminace a prosazování rovných příležitostí		
	3.2.1 Kvalitní podmínky pro inkluzivní vzdělávání	Obce, kraje
IP 3: Socio-ekonomická integrace marginalizovaných skupin, jako jsou Romové		
	3.3.1 Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání	Obce, kraje

ZDROJ: [55], vlastní zpracování

V rámci specifického cíle 1.1.1: Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků budou podporovány zejména následující aktivity:

- rozvoj kapacit výzkumných týmů a zajištění souvisejících materiálních podmínek a potřeb pro samotnou výzkumnou činnost,
- dobudování, modernizace či upgrade stávajících výzkumných infrastruktur a dalších výzkumných center,
- budování nové či modernizace stávající vědeckovýzkumné infrastruktury a výzkumných center v Praze,
- podpora otevřeného přístupu k vědeckým informacím,
- navázání strategických partnerství a programů výzkumné spolupráce s předními zahraničními pracovišti,
- zapojení výzkumných týmů do mezinárodních výzkumných projektů v oblastech národních a evropských priorit,
- kofinancování projektů v programu Horizon 2020³ a financování projektů, které úspěšně prošly hodnocením programu Horizon 2020 (avšak nebyly z důvodu omezených finančních prostředků financovány z programu Horizon 2020),

³ Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace je největším a nejvýznamnějším programem financujícím na evropské úrovni vědu, výzkum a inovace v letech 2014 – 2020 [64]

- vytvoření nových a rozvoj stávajících návštěvnických center v podpořených výzkumných centrech a infrastrukturách,
- dodávky částí infrastruktur a výzkumných zařízení do mezinárodních výzkumných infrastruktur.

V rámci specifického cíle 1.1.2: Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou, budou podporovány následující aktivity:

- příprava a realizace projektů dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s podniky a mezioborových partnerství,
- budování kapacit a realizace výzkumných projektů v předaplikační fázi,
- podpora přípravy mezinárodních výzkumných projektů Future emerging technologies (FET) – zejména aktivity typu definování společné výzkumné agendy a budování konsorcia v přímé souvislosti s přípravou projektů,
- kofinancování projektů v programu Horizont 2020 a financování projektů, které úspěšně prošly hodnocením programu Horizont 2020 (avšak nebyly z důvodu omezených finančních prostředků financovány z programu Horizont 2020).

V rámci specifického cíle 1.1.3: Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely, budou podporovány následující aktivity:

- investice do dobudování, modernizace či upgrade infrastruktury pro výuku spojenou s výzkumem a investice do vybavení pro vzdělávací účely,
- budování nové infrastruktury pro rozvoj výzkumně zaměřených studijních programů, které nově vznikají.

V rámci specifického cíle 1.1.4 budou podporovány následující aktivity:

- rozvoj strategického řízení politiky výzkumu, vývoje a inovací na národní úrovni, jehož cílem je snižování administrativní zátěže pro výzkumníky,
- implementace nového, motivačního systému hodnocení a institucionálního financování výzkumných organizací podle kvality,
- vytvoření a implementace mechanismů pro koordinaci podpory mezinárodních výzkumných a inovačních aktivit,
- řízení RIS 3 na národní úrovni,

- vytvoření, rozvoj a implementace systému pro centralizované zpřístupňování informačních zdrojů pro výzkum a vývoj,
- vytvoření, rozvoj a implementace systému pro integrovanou komunikaci o výsledcích výzkumu a vývoje.

V rámci investiční priority 1 prioritní osy 2, tj. cíle 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4 a 2.1.5 je podporováno mnoho aktivit, většina z nich je však použitelná pouze pro organizace věnující se výzkumu, především vysoké školy.

V rámci investiční priority 1 prioritní osy 3 budou podpořeny následující aktivity:

- spolupráce zřizovatelů škol na daném území k organizaci společných aktivit,
- tvorba a realizace místních akčních plánů rozvoje vzdělávání a aktivit pro rozvoj vzdělávání,
- vzdělávání pedagogických pracovníků ve stěžejních oblastech,
- zvýšení kvality a efektivnosti pedagogicko-psychologického poradenství,
- rozvoj vedoucích pracovníků škol v rozšíření jejich znalostí o vedení škol,
- zvýšení kvality a relevance vzdělávání k požadavkům trhu práce,
- zlepšení uplatnitelnosti dospělých ve středním vzdělávání,
- podnikavost a kreativita vzdělávání včetně zapojení nových alternativních metod vzdělávání.

V rámci specifického cíle 3.1.1: Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ, budou podporovány následující aktivity:

- spolupráce zřizovatelů škol a ostatních partnerů na daném území při přípravě a realizaci společných aktivit zaměřených na zvyšování kvality vzdělávání,
- profesní podpora pedagogů a systematické vzdělávání pedagogických pracovníků ve stěžejních oblastech.

V rámci specifického cíle 3.2.1 budou podporovány následující aktivity:

- podpora zlepšení pedagogicko-psychologického poradenství,
- rozvoj praktického využívání vyrovnávacích a podpůrných opatření,
- zážitkové vzdělávání pedagogů zaměřené na změny postojů k dětem a žákům s potřebou podpůrných opatření,

- vznik a rozvoj školních poradenských pracovišť na základních školách,
- podpora podpůrných opatření k omezení předčasného ukončení středního vzdělání,
- opatření pro aktivizaci žáků škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením.

V rámci specifického cíle 3.3.1 budou podporovány následující aktivity:

- tvorba a realizace plánů pro rozvoj vzdělávání,
- aktivity se zaměřením na posílení kompetencí pracovníků všech stupňů běžných škol pro inkluzivní vzdělávání a překonávání předsudků vůči dětem a žákům,
- moderní metody výuky,
- zajišťování lepšího diagnostikování individuálních potřeb dětí a žáků,
- rozvoj školních poradenských pracovišť a zlepšování sociálního klimatu,
- opatření proti snižování předčasného ukončení vzdělání u žáků ze sociálně slabých vrstev,
- aktivity směřující k lepšímu začlenění žáků s odlišným mateřským jazykem,
- systémové aktivity pro posílení preventivních služeb, které budou směřovat k podpoře dítěte a celé rodiny s cílem zachování dítěte ohroženého rizikovým chováním v původním rodinném prostředí,
- zvýšení kvality péče poskytované zařízeními ústavní a ochranné výchovy,
- zvýšení bezpečí v zařízeních ústavní nebo ochranné výchovy.

3.3 Integrovaný regionální operační program

Tento operační program navazuje na sedm regionálních operačních programů a částečně na Integrovaný operační program z programového období 2007-2013, avšak jejich zaměření nekopíruje. Cílem programu je zajištění vyváženého rozvoje území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy tak, aby byla podpořena konkurenceschopnost a udržitelný rozvoj v našich obcích, městech a regionech. Program je zaměřen na infrastrukturu, bezpečnost v případě přírodních katastrof, sociální inkluzi, snížení energetické náročnosti v oblasti bydlení, podporu sociálního bydlení, ochranu památek UNESCO a Národních kulturních památek

nebo zvyšování efektivity veřejné správy prostřednictvím moderních technologií. Program je rozdělen do čtyř prioritních os, řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj. [27][31]

Tabulka zachycuje uspořádání jednotlivých specifických cílů programu včetně označení, zda z daného cíle mohou čerpat obce či kraje, pokud není zmíněno jinak, specifický cíl platí pro území ČR mimo hlavního města Prahy.

Výčet podpořených aktivit z daných specifických cílů je pouze demonstrativní, podrobný výčet bude specifikován v Pravidlech pro žadatele a příjemce, který však není k 1. 4. 2015 k dispozici.

Z tabulky 7 je patrné, že obce a kraje mohou v prvních třech prioritních osách žádat o podporu ve všech specifických cílech za určitých podmínek, mimo cíle 1.1, který je otevřen pouze krajům. Specifický cíl 3.3 je vyhraněn pouze pro obce s rozšířenou působností a kraje.

IROP přispívá k tematickým cílům 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 a byl schválen Evropskou komisí dne 4. 6. 2015.

Tabulka 7: IROP

1. Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony (1,568 mld. €)		
	1.1 Zvýšení regionální mobility prostřednictvím modernizace a rozvoje sítě regionální silniční infrastruktury navazující na síť TEN-T	Kraje (10 %)
	1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Obce, kraje; (10%-77,5 %)
	1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	Obce ⁴ , kraje; (10 %)
2. Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů (1,742 mld. €)		
	2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	Obce, kraje ⁵ ; (10 %)
	2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání	Obce, kraje; (10 %)
	2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví	Obce, kraje ⁶ ; (10 %)
	2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotního učení	Obce, kraje; (10 % - 77,5 %)

⁴ obce zřizující jednotky požární ochrany

⁵ pouze v rámci sociálních služeb, nikoliv sociálního bydlení

⁶ zahrnuje území hl. města Prahy v případě podpory aktivit vysoce specializované péče

	2.5 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení	Obce, kraje ⁷ ; (37 % - 60,25 %)
3. Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí (0,801 mld. €)		
	3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Obce, kraje ⁸ ; (23,5 % - 28 %)
	3.2 Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů	Obce, kraje; vč. Prahy; (10 %)
	3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	Obce ⁹ , kraje; (10 %)
4. Komunitně vedený místní rozvoj (390 mil. €)		
	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	obce ¹⁰ ; (5% - 75 %)
	4.2 Posílení kapacit komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS	X

ZDROJ: [29], vlastní zpracování

V rámci specifického cíle 1.1: Zvýšení regionální mobility prostřednictvím modernizace a rozvoje sítí regionální silniční infrastruktury navazující na síť TEN-T, bude podpořeno:

- rekonstrukce, modernizace, popř. výstavba vybraných úseků silnic II. třídy včetně budování obchvatů sídel a vybraných úseků silnic III. třídy,
- doplňkově bude podporováno technické zhodnocení a výstavba protihlukových zdí a bariér, veřejné osvětlení v intravilánech obcí, další dopravní stavby na silnicích II. a III. třídy a senzory a aktivní prvky ITS.

Pozemní komunikace musí splňovat kritéria k tomu, aby byla zahrnuta do podpory. Komunikace splňující tyto kritéria jsou k nalezení v příloze č. 4 programového dokumentu IROP.

V rámci specifického cíle 1.2: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, bude podpořeno např.:

- výstavba a modernizace přestupních terminálů, souvisejících záchytných parkovišť a parkovacích domů v přímé návaznosti na veřejnou hromadnou dopravu,

⁷ obce a kraje pouze jako vlastníci bytových domů

⁸ pouze v případě, že jsou vlastníky nebo správci daných památek specifikovaných níže v textu

⁹ pouze pro obce s rozšířenou působností

¹⁰ obce realizující projekty v rámci schválených strategií komunitně vedeného rozvoje; relevantní pro specifický cíl 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.3

- výstavba, zavedení, rekonstrukce nebo modernizace inteligentních dopravních systémů a dopravní telematiky pro veřejnou dopravu (informační, řídicí, dispečerské rezervační, odbavovací, platební systémy pro veřejnou dopravu),
- zvyšování bezpečnosti železniční, silniční, cyklistické a pěší dopravy (např. bezbariérový přístup, zvuková a jiná signalizace pro nevidomé),
- nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, využívajících alternativní zdroje paliv jako je elektřina, CNG a další, splňujících normu Euro 6 pro přepravu osob, nákup trakčních vozidel městské dopravy (tramvaje, trolejbusy),
- výstavba plnicích a dobíjecích stanic pro nízkoemisní a bezemisní vozidla pro přepravu osob,
- výstavba a modernizace cyklostezek v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací, na kterých je vyloučena automobilová doprava nebo výstavba a modernizace integrovaných řešení (např. cyklistické pruhy nebo víceúčelové pruhy); součástí projektu může být i dobudování doprovodné infrastruktury, např. stojanů na kola, úschoven kol, atd.

V rámci specifického cíle 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof, bude podpořeno:

- stavební úpravy stanice základní složky Integrovaného záchranného systému ve stávající dislokaci, kdy je účelem zvýšení odolnosti stanice vůči účinkům mimořádné události (např. výstavba garážových prostor, elektrocentrála jako náhradní zdroj elektrické energie, v odůvodněných případech stavba nového objektu),
- vybudování stanice základní složky Integrovaného záchranného systému změnou její dislokace na místo, kde budou vytvořeny podmínky pro rychlý výjezd složek IZS k mimořádné události,
- pořízení specializované techniky a věcných prostředků pro odstraňování důsledků nadprůměrných sněhových srážek a masivních námraz,
- pořízení specializované techniky a věcných prostředků určených pro výkon činností spojených s orkány a větrnými smrštěmi,
- pořízení specializované techniky a věcných prostředků určených pro výkon činností v souvislosti s haváriemi spojenými s únikem nebezpečných látek,

- vybudování simulátorů pro výuku specializovaných činností složek IZS.

Specifický cíl 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi bude podporovat:

- transformace institucionální péče v péči komunitní, podpoření výstavby nových i rekonstrukce stávajících zařízení (např. domov pro osoby se zdravotním postižením, domov se zvláštním režimem, součástí může být vybudování terapeutické dílny,
- podpora infrastruktury pro sociální služby - nákup objektů, stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb,
- vybudování zázemí pro terénní služby, které zahrnuje pořízení zařízení, které je potřebné pro práci v obtížně dostupných lokalitách (automobil, mobilní tiskárna, notebook), případně vybudování zázemí pro realizaci fakultativních činností v ambulantní skupinové formě terénních služeb sociální prevence či odborného sociálního poradenství,
- podpora ambulantní sociální služby – např. prostorové oddělení ambulantních služeb od pobytových forem, rekonstrukce a vybavení stávajících prostor nebo výstavba nových objektů pro realizaci stávajících služeb v nevyhovujícím prostoru, adaptace objektu např. na terapeutické dílny,
- podpora ambulantních sociálních služeb – např. přestavba azylových domů,
- rozvoj infrastruktury komunitních center zahrnující stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a související úpravy venkovního prostranství za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením,
- podpora sociálního bydlení – pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení.

K tomu, aby mohla být daná možnost bydlení považována za sociální bydlení, musejí být dodrženy parametry sociálního bydlení stanovené v IROP. Sociálním bytem je dle IROP standardní bytová jednotka se základním vybavením bez dalšího zařízení nábytkem. Mimo povinnost splňovat stavebně technické parametry dané stavebními předpisy určenými pro výstavbu budov pro bydlení, musí být sociální bydlení umístěno v lokalitě s dostupným občanským vybavením pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodinu, zdravotní

služby, kulturu, veřejnou správu a ochranu obyvatelstva a musí být dosahu veřejné dopravy. Sociální bydlení je určeno osobám z cílových skupin, které IROP vymezuje, jedná se o osoby sociálně vyloučené či ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením a osoby v bytové nouzi.

Specifický cíl 2.2: Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, podporuje následující:

- výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků¹¹.

Specifický cíl 2.3: Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví, podporuje:

- zvýšení kvality specializované péče spočívající v pořízení technologií a přístrojového vybavení vycházející ze standardu uvedeného ve věstnících Ministerstva zdravotnictví a definovaného odbornými lékařskými společnostmi (zařízení uvedená ve věstnících Ministerstva zdravotnictví definujících národní síť specializovaných pracovišť, mimo center podporovaných v období 2007-2013: traumatologická, onkologická, kardiovaskulární péče, cerebrovaskulární¹² a iktová¹³),
- podpora návazné péče spočívající v pořízení technologií a přístrojového vybavení potřebného pro péči v podpořeném oboru (podporované jsou nemocnice, které zajišťují 4 základní obory péče – gynekologie a porodnictví, dětské lékařství, chirurgie a vnitřní lékařství, které disponují minimálním počtem 300 lůžek; za jistých podmínek lze udělit výjimka),
- podpora deinstitucionalizace psychiatrické péče spočívající v pořízení vybavení mobilních týmů, zřizováním či rekonstrukcí stávajících zařízení komunitní péče, rekonstrukce stávajících zařízení pro akutních psychiatrickou péči ve všeobecných nemocnicích, vybavení zdravotnickými technologiemi, informačními technologiemi či nábytkem (nebudou podporovány investice do dlouhodobé lůžkové péče v psychiatrických nemocnicích).

Specifický cíl 2.4: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení, bude podporovat:

¹¹ sociální podnik je právnická osoba založená dle soukromého práva nebo její součástí nebo fyzická osoba, které splňují principy sociálního podnikání, tj. naplňují veřejně prospěšný cíl, který je formulován v zakládajících dokumentech

¹² centrum zabývající se mozkocévní medicínou

¹³ centrum specializující se na diagnostiku a léčbu akutních cévních mozkových příhod

- infrastrukturu pro předškolní vzdělávání zahrnující stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení ve vazbě na území, kde je nedostatek kapacit pro předškolní vzdělávání,
- infrastrukturu pro základní vzdělávání v základních školách zahrnující stavební úpravy, pořízení vybavení za účelem zajištění dostupnosti kvalitního základního vzdělávání ve vazbě na území, kde je prokazatelný nedostatek kapacit,
- rozvoj žáků v odborných i přenositelných klíčových kompetencích (v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd, schopnosti práce s digitálními technologiemi) prostřednictvím stavebních úprav, v odůvodněných případech stavby, pořízení vybavení,
- zajištění vnitřní konektivity škol a připojení k internetu,
- infrastrukturu škol a školských zařízení pro střední a vyšší odborné vzdělání prostřednictvím stavebních úprav, pořízení vybavení pro rozvoj odborných i přenositelných klíčových kompetencí,
- infrastrukturu pro celoživotní vzdělávání prostřednictvím stavebních úprav a pořízení vybavení k vybavení a zkvalitnění kapacity pro účely dalšího vzdělávání,
- infrastrukturu pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže prostřednictvím stavebních úprav a pořízení vybavení pro zajištění rozvoje odborných i přenositelných klíčových kompetencí.

Specifický cíl 2.5: Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení, bude podporovat:

- snižování spotřeby energie zlepšením tepelných vlastností budov, tj. např. zateplením obvodového pláště, stěnových, střešních, stropních a podlahových konstrukcí, výměna a rekonstrukce oken a dveří, prvky pasivního vytápění a chlazení, stínění a instalace systémů řízeného větrání s rekuperací odpadního vzduchu,
- zařízení pro vytápění nebo přípravu teplé vody, tj. nový zdroj pro vytápění bytového domu, využívající místo pevných nebo kapalných fosilních paliv efektivní ekologicky šetrné zdroje; v objektech napojených na centrální zdroje vytápění se provádí komplexní zateplení budovy, výměna předávací stanice, vyregulování nebo modernizace celé soustavy vytápění objektu,

- přechod na šetrné, ekologické zdroje, tj. pořízení účinných a nízkoemisních kotlů na biomasu, účinných tepelných čerpadel či kondenzačních kotlů na zemní plyn nebo zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, využívajících obnovitelné zdroje nebo zemní plyn a kryjících primárně energetické potřeby budov, ve kterých jsou umístěné.

Specifický cíl 3.1: Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví je určen pouze pro vlastníky nebo správce památek UNESCO, památek zařazených na indikativní seznam UNESCO, národní kulturní památky a památky evidované v indikativním seznamu národních kulturních památek, v rámci tohoto cíle bude podporována:

- revitalizace souboru vybraných památek, tj. např. zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků, restaurování památek, budování nových a rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů, obnova parků a zahrad u památek, modernizace popř. výstavba nezbytných objektů sociálního, technického a technologického zázemí nebo zvýšení ochrany památky a jejího zabezpečení.

Specifický cíl 3.2: Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů IKT:

- rozvoj eGovernmentu, zahrnující např. samoobslužné získání výpisů z některých registrů veřejné správy, propojování datového fondu veřejné správy k umožnění sdílení dat, zajištění provozní spolehlivosti, bezpečnosti provozního a bezpečnostního dohledu,
- kybernetická bezpečnost spočívající v projektech zaměřených na ochranu informačních, komunikačních a radiokomunikačních technologií ve veřejném sektoru v souladu se standardy, definovanými v zákoně o kybernetické bezpečnosti,
- specifické informační a komunikační systémy spočívající ve vytvoření nových a modernizaci stávajících informačních a komunikačních systémů pro potřeby subjektů veřejné správy a složek IZS v oblasti spisové služby, archivnictví, vládního spojení, informačních systémů pro potřeby samosprávných agend, rozvoj radiokomunikační infrastruktury státu, technologií, jedná se např. o samoobslužný proces pro úředníky veřejné správy, integrace datového fondu orgánu veřejné moci, systém pro komunikace složek IZS, zrychlení a zjednodušení vnitřních procesů

a elektronizace vnitřních procesů, zvýšení spolehlivosti, bezpečnosti a průchodnosti provozních informačních systémů.

Specifický cíl 3.3: Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje je specifickým cílem vyhraněným pouze pro obce s rozšířenou působností a kraje. Podpořeno je:

- pořizování územních plánů¹⁴ (např. v případě obce s vyšším povodňovým rizikem je třeba v rámci ochrany území vymezit protipovodňová řešení a realizovat dopravní a technické napojení, územním plánem pak budou vymezeny plochy pro stavby, koridory pro dopravní a technickou infrastrukturu s ohledem na krajinu a povodňová rizika,
- pořizování regulačních plánů¹⁵,
- pořizování územních studií zaměřených na dopravní infrastrukturu ve vazbě na TEN-T, na veřejnou technickou infrastrukturu ve vazbě na TEN-E, na veřejná prostranství, na řešení krajiny ve vazbě na síť TEN-G.

Komunitně vedený místní rozvoj je zaměřen na zlepšení kvality života a využití potenciálu na venkově a umožňuje zapojení občanů na místní úrovni při řešení sociálních a ekonomických problémů, definovaných v Dohodě o partnerství jako územní rozdíly mezi venkovem a městem.

Jedná se o průřezovou prioritní osu, příjemci jsou subjekty realizující projekty v rámci schválených strategií komunitně vedeného místního rozvoje na území místních akčních skupin, kategorie příjemců jsou specifikovány v jednotlivých cílech IROP.

3.4 Operační program Zaměstnanost

OP je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí a jeho cílem je podpořit lidský kapitál ČR jako hlavní zdroj konkurenceschopnosti, dále je zaměřen např. na sociální začleňování, boj proti chudobě, rovnoprávnost žen a mužů či modernizaci veřejné správy.

Strukturu OP zachycuje tabulka 8, obce a kraje mohou v tomto OP čerpat podporu ve všech specifických cílech mimo cíle 1.3.1, 1.3.2 a 1.3.5. V rámci cíle 2.3.1 mohou obce čerpat pouze v rámci MAS (území ČR mimo Prahu). Všechny specifické cíle vhodné pro ÚSC platí pro celé území ČR včetně Prahy.

¹⁴ územní plán stanovuje základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot a jeho plošného a prostorového uspořádání

¹⁵ regulační plán stanoví podrobné podmínky pro využití pozemků, pro prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí

OP Zaměstnanost sleduje tematické cíle 8, 9, 11 byl schválen Evropskou komisí dne 6. 5. 2015.

Tabulka 8: OP Zaměstnanost

PO 1: Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly (1319,5 mil. €)		
IP 1: Přístup k zaměstnání pro osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby, včetně dlouhodobě nezaměstnaných a osob vzdálených trhu práce, také prostřednictvím místních iniciativ na podporu zaměstnanosti a mobility pracovníků		
	1.1.1 Zvýšit zaměstnanost podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných	Obce, kraje
	1.1.2 Zvýšit zaměstnanost podpořených mladých osob prostřednictvím programu Záruky pro mládež	
IP 2: Rovnost žen a mužů ve všech oblastech, a to i pokud jde o přístup k zaměstnání a kariérní postup, sladění pracovního a soukromého života a podpora stejné odměny za stejnou práci		
	1.2.1 Snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce	Obce, kraje
IP 3: Pomoc pracovníkům, podnikům a podnikatelům přizpůsobovat se změnám		
	1.3.1 Zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce	X
	1.3.2 Zvýšit adaptabilitu starších pracovníků	X
IP 4: Modernizace institucí trhu práce, jako jsou veřejné a soukromé služby zaměstnanosti a přispívání k adaptaci na potřeby trhu práce, včetně prostřednictvím opatření pro zlepšení nadnárodní mobility pracovníků a programů mobility a lepší spolupráce mezi institucemi a příslušnými zúčastněnými stranami		
	1.4.1 Zvýšit kapacitu, komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti	Obce, kraje
	1.4.2 Zvýšit kvalitu systému dalšího vzdělávání	
IP 5: Trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí „záruky pro mladé lidi“, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit		
	1.5.1 Zvýšit zaměstnanost podpořených mladých lidí, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě v regionu NUTS II Severozápad	X
PO 2: Sociální začleňování a boj s chudobou (572 mil. €)		
IP 1: Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnatelnosti		
	2.1.1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce	Obce, kraje
	2.1.2 Rozvoj sektoru sociální ekonomiky	
IP 2: Zlepšování přístupu k dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním službám, včetně zdravotnictví a sociálních služeb obecného zájmu		

	2.2.1 Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících služeb podporujících sociální začleňování	Obce, kraje
	2.2.2 Zvýšit dostupnost a efektivitu zdravotních služeb a umožnit přesun těžiště psychiatrické péče do komunity	
IP 3: Strategie komunitně vedeného místního rozvoje		
	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	Obce (území ČR mimo Prahy)
PO 3: Sociální inovace a mezinárodní spolupráce (42,4 mil. €)		
	3.1.1 Zvýšit kvalitu a kvantitu využívání sociálních inovací a mezinárodní spolupráce v tematických oblastech OPZ	Obce, kraje
PO 4: Efektivní veřejná správa (127,1 mil. €)		
IP 1: Investice do institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb na celostátní, regionální a místní úrovni za účelem reformy, zlepšování právní úpravy a řádné správy		
	4.1.1 Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě zejména prostřednictvím posílení strategického řízení organizací, zvýšení kvality jejich fungování a snížení administrativní zátěže	Obce, kraje
	4.1.2 Profesionalizovat veřejnou správu zejména prostřednictvím zvyšování znalostí a dovedností jejich pracovníků, rozvoje politik a strategií v oblasti lidských zdrojů a implementace služebního zákona	

ZDROJ: [23], vlastní zpracování

3.5 Operační program Doprava

Program v gesci Ministerstva dopravy ČR s cílem zajištění kvalitní infrastruktury v ČR. Oproti OP Doprava pro období 2007-2013 je kladen větší důraz na udržitelnou formu dopravy, snižování negativních vlivů dopravy na životní prostředí vyšší zapojení integrovaných přístupů k řešení dopravní situace ve městech.

Ve všech specifických cílech tohoto programu mohou čerpat formou nenávratné přímé podpory vlastníci nebo správci dotčené infrastruktury, jak vyplývá z tabulky 9, a to z celého území ČR vyjma prioritní osy 3, která nezahrnuje hlavní město Praha. Vlastníkem dálnic a silnic I. tříd je stát, vlastníkem silnic II. a III. tříd je příslušný kraj, místní komunikace vlastní obce.

OP Doprava sleduje tematický cíl 7 a byl schválen Evropskou komisí 11. 5. 2015.

Tabulka 9: OP Doprava

PO 1: Infrastruktura pro železniční a další udržitelnou dopravu (2449 mil. €)	
IP 1	Rozvoj a obnova komplexních, vysoce kvalitních a interoperabilních železničních systémů a podpora opatření na snižování hluku
	1.1 Zlepšení infrastruktury pro vyšší konkurenceschopnost a větší využití železniční dopravy
IP 2	Podpora multimodálního jednotného evropského dopravního prostoru prostřednictvím investic do TEN-T
	1.2 Zlepšení infrastruktury pro vyšší konkurenceschopnost a větší využití vnitrozemské vodní dopravy
IP 3	Rozvoj a zlepšování dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí, včetně systémů s nízkou hlučností, a nízkouhlíkových dopravních systémů, včetně vnitrozemské a námořní lodní dopravy, přístavů, multimodálních spojů a letištní infrastruktury s cílem podporovat udržitelnou regionální a místní mobilitu
	1.3 Vytvoření podmínek pro větší využití multimodální dopravy
	1.4 Vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci
	1.5 Zlepšení řízení dopravního provozu a zvyšování bezpečnosti dopravního provozu ve městech
	1.6 Vytvoření podmínek pro širší využití železniční a vodní dopravy prostřednictvím modernizace dopravního parku
PO 2: Silniční infrastruktura na síti TEN-T a veřejná infrastruktura pro čistou mobilitu (1548 mil. €)	
IP 1	Podpora multimodálního jednotného evropského dopravního prostoru prostřednictvím investic do TEN-T
	2.1 Zlepšení propojení center a regionů a zvýšení bezpečnosti a efektivnosti silniční dopravy prostřednictvím výstavby, obnovy a modernizace dálnic, rychlostních silnic a silnic sítě TEN-T včetně rozvoje systémů ITS
IP 2	Rozvoj a zlepšování dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí, včetně systémů s nízkou hlučností, a nízkouhlíkových dopravních systémů, včetně vnitrozemské a námořní lodní dopravy, přístavů, multimodálních spojů a letištní infrastruktury s cílem podporovat udržitelnou regionální a místní mobilitu
	2.2 Vytvoření podmínek pro širší využití vozidel na alternativní pohon na silniční síti
PO 3: Silniční infrastruktura mimo síť TEN-T (627,5 mil. €)	
IP 1	Zvyšování regionální mobility prostřednictvím připojení sekundárních a terciárních uzlů k infrastruktuře sítě TEN-T , včetně multimodálních uzlů

	3.1 Zlepšení dostupnosti regionů, zvýšení bezpečnosti a plynulosti a snížení dopadů dopravy na veřejné zdraví prostřednictvím výstavby, obnovy a zlepšení parametrů dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy mimo síť TEN-T
--	--

ZDROJ: [21], vlastní zpracování

3.6 Operační program Životní prostředí

Hlavním cílem programu je ochrana a zajištění kvalitního životního prostředí pro obyvatele ČR, podpora efektivního využívání zdrojů, eliminace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zmírňování dopadů změny klimatu.

Řídicím orgánem je Ministerstvo životního prostředí, zprostředkujícími subjekty jsou Státní fond životního prostředí ČR pro všechny prioritní osy s výjimkou prioritní osy 4 a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR pro příjem a hodnocení žádostí v prioritní ose 4. [48]

Tabulka 10 zachycuje strukturu OP, ze které vyplývá, že obce i kraje mohou čerpat podporu v rámci všech specifických cílů v rámci celého území ČR včetně městských částí Prahy, pokud není uvedeno jinak. Specifický cíl 1 prioritní osy 2 je určen výhradně obcím a krajům.

Program přispívá k tematickým cílům 4, 5, 6 a byl schválen Evropskou komisí dne 30. 4. 2015.

Tabulka 10: OP Životní prostředí

PO 1: Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní (787,8 mil. €)		
IP 1	Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů: investicemi do vodního hospodářství s cílem plnit požadavky acquis Unie v oblasti životního prostředí a řešením potřeb investic, které podle zjištění členských států přesahují rámec těchto požadavků	
	SC 1: Snižit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod	Obce, kraje
	SC 2: Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství	
IP 2	Podporování přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik podporou investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištěním odolnosti vůči katastrofám a vývojem systémů pro zvládnání katastrof	
	SC 3: Zajistit povodňovou ochranu intravilánu	Obce, kraje

	SC 4: Podpořit preventivní protipovodňová opatření	
PO 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech (453,8 mil. €)		
IP 1	Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů přijímáním opatření ke zlepšování městského prostředí, revitalizaci měst, regeneraci a dekontaminaci dříve zastavěných území (brownfields), (včetně bývalých vojenských oblastí), snížení znečištění ovzduší a podporou opatření ke snížení hluku (Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady	
	SC 1: Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek	Obce, kraje
	SC 2: Snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek	
	SC 3: Zlepšit systém sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů	
PO 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika (458,8 mil. €)		
IP 1	Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů investicemi do odpadového hospodářství s cílem plnit požadavky acquis Unie v oblasti životního prostředí a řešením potřeb investic, které podle zjištění členských států přesahují rámec těchto požadavků	
	SC 1: Prevence vzniku odpadů	Obce, kraje
	SC 2: Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	
	SC 3: Rekultivovat staré skládky	
IP 2	Podporování přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik podporou investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištěním odolnosti vůči katastrofám a vývojem systémů pro zvládnání katastrof	
	SC 4: Dokončit inventarizaci a odstranit ekologické zátěže	Obce, kraje
IP 3	Podporování přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení podporou investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištěním odolnosti vůči katastrofám a vývojem systémů krizového řízení	
	SC 5: Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení	Obce, kraje (mimo městských částí Prahy)
PO 4: Ochrana a péče o přírodu a kvalitu (351,7 mil. €)		

IP 1	Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů ochranou a obnovou biologické rozmanitosti a půdy a podporou ekosystémových služeb, včetně prostřednictvím sítě Natura 2000 ¹⁶ a ekologických infrastruktur	
	SC 1: Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území	Obce, kraje (chráněná území národního významu)
	SC 2: Posílit biodiverzitu	Obce, kraje (mimo městských částí Prahy)
	SC 3: Posílit přirozené funkce krajiny	
	SC 4: Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	
PO 5: Energetické úspory (529,6 mil. €)		
IP 1	Podporování přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích podporou energetické účinnosti, inteligentních systémů hospodaření s energií a využívání energie z obnovitelných zdrojů ve veřejných infrastrukturách, mimo jiné ve veřejných budovách a v oblasti bydlení	
	SC 1: Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie	Obce, kraje
IP 2	Podpora posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích podporou energetické účinnosti, inteligentních systémů hospodaření s energií a využívání energie z obnovitelných zdrojů ve veřejných infrastrukturách, mimo jiné ve veřejných budovách a v oblasti bydlení	
	SC 2: Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov	Obce, kraje (mimo městských částí Prahy)

ZDROJ: [48], vlastní zpracování

V rámci investiční priority 1 prioritní osy 1 budou podporovány následující aktivity:

Pro specifický cíl 1:

- výstavba kanalizace (za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod, za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod) – domácí čistírny nebudou podporovány,
- odstraňování příčin nadměrného zatížení povrchových vod živinami,
- výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod.

¹⁶ „Natura 2000 je soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitém území (endemické).“ [1]

Pro specifický cíl 2:

- výstavba, modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, včetně systémů pro ochranu zdrojů pitné vody v jejich bezprostřední blízkosti (sloužící veřejné potřebě),
- výstavba a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě.

V rámci investiční priority 2 prioritní osy 1 budou podporovány následující aktivity:

Pro specifický cíl 3:

- zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv,
- hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich další využití,
- obnovení, výstavba, rekonstrukce či modernizace vodních děl sloužící k povodňové ochraně,
- stabilizace a sanace svahových nestabilit ohrožujících zdraví, majetek a bezpečnost vyplývajících z „Registru svahových nestabilit“.

Pro specifický cíl 4:

- analýza odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření,
- budování, rozšíření a zkvalitnění varovných hlásných, předpovědních a výstražných systémů na celostátní úrovni i lokální úrovni, digitální povodňové plány.

V rámci investiční priority 1 prioritní osy 2 budou podporovány následující aktivity:

Pro specifický cíl 1:

- náhrada stávajících stacionárních spalovacích zdrojů v domácnostech spočívající ve výměně kotle na pevná paliva za nový kotel na pevná nebo plynná paliva s minimálními emisemi znečišťujících látek, ve výměně kotle na pevná paliva za tepelné čerpadlo, ve výměně již uvedených v kombinaci s doplňkovými nespalovacími zdroji tepelné energie, v instalaci dodatečných zařízení ke snížení emisí znečišťujících látek.

Tento specifický cíl je určen především pro vlastníky rodinných domů, neboť hlavní cíl je zaměřen na lokální vytápění domácností, výše uvedené aktivity vedoucí ke splnění cíle

mohou být realizovány prostřednictvím krajů či obcí jako příjemců, kteří vytvoří své grantové schéma nebo jiný mechanismus, který bude přispívat k cíli.

Pro specifický cíl 2:

- náhrada a rekonstrukce stávajících stacionárních zdrojů znečišťování,
- pořízení technologií a změny technologických postupů vedoucí ke snížení emisí znečišťujících látek nebo ke snížení úrovně znečištění ovzduší.

Budou podpořena např. náhrada či rekonstrukce stávajících spalovacích a nespalovacích stacionárních zdrojů znečišťování, pořízení dodatečných technologií ke snížení emisí znečišťujících látek, pořízení dodatečných technologií ke snížení úrovně znečištění ovzduší, změny technologických postupů za účelem snížení emisí nebo rozšiřování a rekonstrukce soustav centralizovaného zásobování tepelnou energií. Na základě analýz byly identifikovány technologie, které na lokální úrovni ovlivňují kvalitu ovzduší, z toho důvodu bude podpora zaměřena i na tyto technologie, tj.: těžba a zpracování nerostných surovin, výroba a zpracování kovů, metalurgie, výroba a zpracování pevných paliv.

Pro specifický cíl 3:

- výstavba a obnova systémů sledování kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů v souladu s vývojem technologií a nároků na přesnost, rychlost předávání informací pro rozhodování v krizových situacích,
- výstavba a rozvoj infrastruktury pro správu, zpracování a hodnocení dat ze systémů sledování kvality ovzduší a počasí,
- pořízení a rozvoj systémů pro identifikaci zdrojů znečišťování ovzduší,
- pořízení systému pro zveřejňování výsledků sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a počasí.

V rámci investiční priority 1 prioritní osy 3 budou podporovány následující aktivity:

Pro specifický cíl 1:

- předcházení vzniku komunálních odpadů,
- předcházení vzniku průmyslových odpadů.

Pro specifický cíl 2:

- výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů,

- výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů,
- výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury,
- výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů.

Pro specifický cíl 3:

- rekultivace starých skládek (technicky nedostatečně zabezpečených).

V rámci investiční priority 2 prioritní osy 3 budou podpořeny následující aktivity:

Pro specifický cíl 4:

- inventarizace kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst, kategorizace priorit pro výběr nejzávažněji kontaminovaných míst k sanaci,
- realizace průzkumných prací (zahrnující detailní průzkumy potenciálně kontaminovaných lokalit, u nichž není znám původce znečištění),
- sanace vážně kontaminovaných lokalit.

Pro specifický cíl 5:

- náhrada nebo rekonstrukce zařízení s cílem zvýšení bezpečnosti provozu, snížení míry rizika nad rámec standardů a norem společnosti,
- vytvoření informačních systémů, znalostních portálů a SW nástrojů pro tvorbu a aplikaci nových metodik a postupů v managementu chemických látek a prevenci závažných chemických havárií,
- vytvoření expertních center REACH a center prevence rizik,
- rekonstrukce nebo nákup technologií pro omezení průmyslového znečištění.

Podpořeny tedy budou např. projekty rekonstrukce zařízení výroby s nebezpečnými chemickými látkami, protipožární izolace zásobníků LPG, rekonstrukce skladů chemických látek, informační systémy pro podporu prevence závažných havárií, vybavení pracoviště pro hodnocení rizik chemických látek.

V rámci investiční priority 1 prioritní osy 4 budou podpořeny následující aktivity:

Pro specifický cíl 1:

- zajišťování péče o NP, CHKO, NPR, NPP a lokality soustavy Natura 2000,

- sběr informací, tvorba informačních a technických nástrojů a podkladů pro zajištění ochrany a péče o NP, CHKO, NPR, NPP a lokality soustavy Natura 2000.

Hlavní cílovou skupinou jsou orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy Natura 2000.

Pro specifický cíl 2:

- péče o vzácné druhy a jejich biotopy včetně obnovy a tvorby těchto biotopů,
- péče o cenná stanoviště a jejich obnova a tvorba,
- prevence šíření a omezování výskytu invazivních druhů, včetně jejich sledování, hodnocení rizik a tvorby metodických a koncepčních podkladů,
- předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených zvláště chráněnými druhy na majetku (s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím OP Rybářství).

Pro specifický cíl 3:

- zprůchodnění migračních bariér pro živočichy a opatření k omezování úmrtnosti živočichů spojené s rozvojem technické infrastruktury,
- vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur,
- revitalizace a podpora samovolné renaturace¹⁷ vodních toků a niv, obnova ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů,
- zlepšování druhové, věkové a prostorové struktury lesů (mimo lesů ve vlastnictví státu) zařízených LHP mimo ZCHÚ a území Natura 2000,
- realizace přírodě blízkých opatření vyplývajících z komplexních studií cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu a adaptaci na změnu klimatu.

Pro specifický cíl 4:

- revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně.

V rámci prioritní osy 5 budou v rámci podporovány následující aktivity:

Pro specifický cíl 1 v rámci investiční priority 1:

¹⁷ „Renaturací se rozumí proces rozpadu vodních děl, díky němuž se zlepšuje ekologický stav vodních toků. Jedná se o samovolný proces, řízený korytovornými procesy a rozpadem technických struktur příslušného vodního díla.“ [17]

- snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov,
- realizace technologií na využití odpadního tepla,
- realizace nízkoemisních a obnovitelných zdrojů tepla.

Mezi typové projekty patří celkové nebo dílčí energeticky úsporné renovace veřejných budov spočívající např. v zateplení obvodového pláště budovy, výměně a renovaci otvorových výplní, realizaci systémů nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla, realizaci systémů využívajících odpadní teplo, realizaci jiných opatření majících prokazatelně vliv na energetickou náročnost budovy.

Pro specifický cíl v rámci investiční priority 2:

- vícenáklady na dosažení pasivního energetického standardu v případě výstavby nových budov (tato oblast podpory slouží jako podpora implementace čl. 9 Směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov).

3.7 Operační program Praha – pól růstu

V novém programovém období program nahrazuje OP Praha - Adaptabilita a OP Praha - Konkurenceschopnost. Program je zaměřen na posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací, udržitelnou mobilitu a energetické úspory, podporu sociálního začleňování a boji proti chudobě, vzdělání a vzdělanost a podporu zaměstnanosti. Program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu, spoluúčast ČR tvoří 50 %. Řídícím orgánem je hlavní město Praha. Čerpání je určeno především pro hlavní město Prahu a její městské části, v některých specifických cílech jsou však zahrnuty i výzkumné organizace nebo podnikatelské subjekty. [19]

Je členěn na čtyři věcné prioritní osy:

1. Investice do výzkumu, vývoje a inovací pro praxi
2. Snižování energetické náročnosti ekonomiky
3. Fungující sociální systém a boj proti chudobě
4. Vzdělání a vzdělanost

Program přispívá k tematickým cílům 1, 4, 9, 10 a byl schválen Evropskou komisí dne 11. 6. 2015.

3.8 Operační program Technická pomoc

OP Technická pomoc má oproti ostatním OP specifickou roli. Je zaměřen na podporu implementace Dohody o partnerství a vychází z předpokladu existence centrálního řídicího orgánu a jednotného řízení.

OP je členěn do dvou prioritních os:

1. Podpora řízení a koordinace Dohody o partnerství
2. Jednotný monitorovací systém

V rámci OP Technická pomoc nemají ÚSC možnost čerpat podporu, ta je určena pro implementační systém Dohody o partnerství, tj. především MMR jako řídicí orgán, Ministerstvo financí a další organizace zapojené do implementace Dohody o partnerství. [51]

OP je financován z Fondu soudržnosti, není určen k přispívání k tematickým cílům a byl schválen Evropskou komisí dne 11. 6. 2015.

4 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU

Na základě Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství může Evropská Unie zasahovat i do zemědělského sektoru. Společná zemědělská politika je jednou z prvních oblastí evropské spolupráce. V římských smlouvách z roku 1957 je stanoveno několik cílů pro vývoj zemědělského sektoru: [60]

- zvýšit produktivitu zemědělství prostřednictvím technického rozvoje a optimálního využití výrobních faktorů, především pracovní síly,
- zajistit přiměřenou životní úroveň pro zemědělce,
- stabilizovat trhy,
- zabezpečit dostatečné množství potravin pro obyvatele,
- poskytovat obyvatelům potraviny za přiměřené ceny.

Společná zemědělská politika byla postavena na třech principech, tj. jednotný trh pro zemědělské výrobky, preferenční přístup ke komunitárním výrobkům a finanční solidarita. Jednotný trh spočívající v trhu mezi členskými státy bez překážek a koordinace národních předpisů zabraňujících skryté diskriminaci na trhu. Preferenční přístup ke komunitárním výrobkům znamená vytvoření cenové výhody oproti dováženým výrobkům ze třetích zemí. Za finanční solidaritou se skrývá princip toho, že jsou veškeré zásahy spojené se zemědělskou politikou hrazeny z rozpočtu Evropské Unie. [56]

Od svého vzniku prošla Společná zemědělská politika hned několika reformami, za nejvýznamnější z nich lze považovat McSharryho reformu z roku 1992 díky které došlo především ke snížení cenových dotací a udržení přiměřených cen zemědělců, byly omezeny dotace vázané na velikost výroby a nezávisle na objemu produkce začaly putovat rovnou k výrobcí. V roce 2000 byla realizována reforma Agenda 2000 (věnována pěti oblastem, nikoliv pouze zemědělství), která pomohla omezit intervence na trhu pomocí snížení intervenčních cen, mimo jiné také poukázala na rozvoj venkova.[56] [11]

Následující Mid-term Review byla cílena na odstranění vazby podpor na produkci, namísto toho zavedla jednotnou platbu na farmu, díky níž zemědělec získá jednu platbu místo několika. Mimo jiné také zavedla požadavky cross-compliance, jejichž základem je definování zákonných požadavků na hospodaření, tj. zdraví zvířat a rostlin, životní prostředí nebo zacházení se zvířaty. Zároveň došlo k rozdělení Evropského zemědělského

orientačního a záručního fondu pro zemědělství na Evropský zemědělský záruční fond a na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.

V rámci zemědělské politiky je v ČR jeden operační program s názvem Program rozvoje venkova

4.1 Program rozvoje venkova

Primárním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Program bude také zaměřen na diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa.

Programový dokument obsahuje ex-ante hodnocení, které bylo zahájeno v listopadu 2012 a jehož cílem bylo posoudit návrh Programu rozvoje venkova, zhodnotit strukturu a obsah včetně vazby na Dohodu o partnerství a doporučit změny či doplnění. V programovém dokumentu je obsaženo posouzení všech 113 doporučení a zhodnocení, zda budou doporučení akceptována nebo z jakého důvodu akceptována nebudou.

Program rozvoje venkova přispívá k tematickým cílům 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 a byl schválen Evropskou komisí dne 26. 5. 2015.

Program specifikuje opatření, která byla vybrána pro realizaci strategie Programu rozvoje venkova: [47]

M01 – Předávání znalostí a informační akce

M02 – Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství

M04 – Investice do hmotného majetku

M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti

M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů

M10 – Agroenvironmentálně-klimatické opatření

M11 – Ekologické zemědělství

M12 – Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě

M13 – Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními

M14 – Dobré životní podmínky zvířat

M15 – Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů

M16 – Spolupráce

M19 – Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)

Každé opatření je rozděleno na podopatření, to se dále člení na jednotlivé operace, pro které jsou určeny skupiny příjemců a forma čerpání podpory. Jednotlivá opatření zachycuje tabulka 11. V případě možnosti čerpání pro ÚSC za jistých podmínek, jsou tyto podmínky specifikovány v pravém sloupci tabulky.

Tabulka 11: Program rozvoje venkova

M01: Předávání znalostí a informační akce (2,5 mil. €)		
	1.1 Podpora na činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností	
	1.1.1 - Vzdělávací akce	Obce, kraje ¹⁸ (přímá nenávratná dotace: min. 50 000 Kč, max. 1 mil. Kč)
	1.2 Podpora na demonstrační činnosti a informační akce	
	1.2.1 Informační akce	Obce, kraje ¹⁹ (přímá nenávratná dotace: min. 50 000 Kč, max. 1 mil. Kč)
M02: Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství (3,35 mil. €)		
	2.1 Podpora napomáhající využívání poradenských služeb	
	2.1.1. Poradenství	Obce, kraje ²⁰ (přímá nenávratná dotace: max.1500 EUR/rok)
M04: Investice do hmotného majetku (422,39 mil. €)		
	4.1 Podpora na investice do zemědělských podniků	
	4.1.1 Investice do zemědělských podniků	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace do max. výše 60% způs. výdajů)
	4.2 Podpora a investice do zpracování/uvádění na trh/nebo vývoje zemědělských produktů	
	4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace do max. výše 40% způs. výdajů)
	4.3 Podpora na investice do infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství a lesnictví	
	4.3.1 Pozemkové úpravy	X

¹⁸ Obce a kraje mohou čerpat podporu jako subjekty zajišťující vzdělávací akce, musí být k této činnosti akreditovány MZe ČR.

¹⁹ Obce a kraje mohou čerpat podporu jako subjekty zajišťující informační akce, musí být k této činnosti akreditovány MZe ČR.

²⁰ Obce a kraje za podmínky, že poskytují poradenství s akreditací Mze ČR nebo zaměstnávají min. jednoho poradce s akreditací Mze ČR.

	4.3.2 Lesnická infrastruktura	Obce, kraje; (přímá nenávratná dotace do max. výše 80 % způs. nákladů)
M06: Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (89,92 mil. €)		
6.1 Podpora na zahájení podnikatelské činnosti pro mladé zemědělce		
	6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců	X
6.4 Podpora na investice na založení a rozvoj nezemědělských činností		
	6.4.1 Investice do nezemědělských činností	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace ve výši 25 % - 45 %, max. výše 10 mil. Kč)
	6.4.2 Podpora agroturistiky	
	6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů	
M08: Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů (58,56 mil. €)		
8.1 Podpora zalesňování/zakládání lesů		
	8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů	Obce, kraje (2 100 €/ha – 3 035 €/ha dle druhu dřeviny)
8.3 Podpora na předcházení poškozování lesů lesními požáry a přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi Zavádění preventivních opatření v lesích		
	8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích	Obce, kraje (přímá nenávratná dotace do max. výše 100 % způs. výdajů)
8.4 Podpora na obnovu lesů poškozených lesními požáry a přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi		
	8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách	Obce, kraje (přímá nenávratná dotace do max. výše 100% způs. výdajů)
	8.4.2 Odstranění škod způsobených povodněmi	Obce, kraje (max. výše podpory ve výši 100% způs. výdajů)
8.5 Podpora investic ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů		
	8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin	Obce, kraje (přímá nenávratná dotace do max. výše 50% způs. výdajů)
	8.5.2 Neproduktivní investice v lesích	Obce, kraje (přímá nenávratná dotace do max. výše 100% způs. výdajů)
	8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin	Obce, kraje (přímá nenávratná dotace do max. 100% způs. výdajů)
8.6 Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh		
	8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodaření	Obce, kraje (přímá nenávratná dotace do max. 50% způs. výdajů)
	8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven	Zemědělský podnik (přímá nenávratná dotace do max. výše 50% způs. nákladů)

M10: Agroenvironmentálně-klimatické opatření (678,77 mil. €)			
10.1 – platba na agroenvironmentálně-klimatické závazky			
		10.1.1 Integrovaná produkce ovoce	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 404€/ha/rok oprávněné plochy)
		10.1.2 Integrovaná produkce révy vinné	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované v LPIS (základní ochrana vinic 323 €/ha/rok nebo nadstavbová ochrana vinic 675 €/ha/rok)
		10.1.3 Integrovaná produkce zeleniny	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 426 €/ha/rok oprávněné plochy)
		10.1.4 Ošetřování travních porostů	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 96-692 €/ha/rok oprávněné plochy)
		10.1.5 Zatravňování orné půdy	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 310-428 €/ha/rok oprávněné plochy)
		10.1.6 Biopásy	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 591-670 €/ha/rok oprávněné plochy)
		10.1.7 Ochrana čejky chocholaté	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 667 €/ha/rok oprávněné plochy)
		10.1.8 Zatravňování drah se soustředěného odtoku	Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované ve veřejném registru půdy LPIS (přímá účelová platba/ha: 588 €/ha/rok oprávněné plochy)
M11: Ekologické zemědělství (248,03 mil. €)			
11.1 Platba na přechod na postupy a způsoby ekologického zemědělství			
		11.1.1 Přechod na postupy a způsoby ekologického zemědělství	Zemědělský podnikatel (účelová platba 80-871 €/ha/rok)
11.2 Platba na zachování postupů ekologického zemědělství			
		11.2.1 Zachování postupů ekologického zemědělství	Zemědělský podnikatel (účelová platba 80-871 €/ha/rok)
M12: Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě (3,12 mil. €)			

	12.1 Kompenzace za zemědělské oblasti Natura 2000	
	12.1 Kompenzační platby pro zemědělské oblasti Natura 2000	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace ve výši 85€/ha/rok)
M13: Platby v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními (507,67 mil. €)		
	13.1 Kompenzace v horských oblastech	
	13.1 Kompenzační platby v horských oblastech	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace)
	13.2 Kompenzace pro ostatní oblasti, které čelí značným přírodním omezením	
	13.2 Kompenzační platby v oblastech, které čelí značným přírodním omezením	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace)
	13.3 Kompenzace pro ostatní oblasti postižené zvláštními omezeními	
	13.3 Kompenzační platby pro ostatní oblasti postižené zvláštními omezeními	Zemědělský podnikatel (přímá nenávratná dotace)
M14: Dobré životní podmínky zvířat (50 mil. €)		
	14.1 Platba na podporu dobrých životních podmínek zvířat	
	14.1.1 Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojnic	Zemědělský podnikatel (účelová platba dle druhu zvířete a dalších podmínek dle dokumentu PRV)
	14.1.2 Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic	
	14.1.3 zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy	
	14.1.4 Zlepšení životních podmínek v chovu prasat	
	14.1.5 Zlepšení plochy pro odstavená selata	
M15: Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (5,87 mil. €)		
	15.1 Platba na lesnicko-environmentální závazky v oblasti klimatu	
	15.1.1 Zachování porostního typu hospodářského souboru	Vlastníci, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé lesů a jejich sdružení a spolky (přímá nenávratná dotace ve výši 183 €/ha/rok)
	15.2 Podpora na ochranu a podporu lesních genetických zdrojů	
	15.2.1 Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin	Vlastníci, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé lesů a jejich sdružení a spolky (přímá nenávratná dotace ve výši 74 €/ha/rok)
M16: Spolupráce (82,71 mil. €)		
	16.1 Zřizování a fungování operačních skupin v rámci EIP v oblasti zemědělské produktivity	

	16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP	Členové operačních skupin kolem inovačního projektu (přímá nenávratná dotace)
16.2 Podpora na pilotní projekty a podpora na vývoj nových produktů, postupů, procesů a technologií		
	16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě	Uskupení minimálně dvou subjektů, kdy minimálně jeden subjekt musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství a minimálně jeden subjekt musí být výzkumnou institucí. (přímá nenávratná dotace)
	16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh	Uskupení minimálně dvou subjektů, kdy minimálně jeden subjekt musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví potravinářství nebo výroby krmiv a minimálně jeden subjekt musí být výzkumnou institucí.
16.3 Spolupráce mezi malými hospodářskými subjekty při organizování společných pracovních procesů a sdílení zařízení a zdrojů a pro rozvoj služeb cestovního ruchu nebo jejich uvádění na trh		
	16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů	Uskupení minimálně dvou subjektů - zemědělský podnikatel, výrobce potravin, subjekt hospodařící v lesích subjekty podnikající v oblasti služeb pro zemědělství, potravinářství a lesnictví, kteří jsou zapojeni do spolupráce, která přispívá k dosažení cílů PRV (přímá nenávratná dotace)
16.4 Podpora horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky dodavatelského řetězce k vytvoření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů a podpora propagačních činností v místním kontextu, které souvisí s rozvojem krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů		
	16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	Uskupení minimálně dvou subjektů - zemědělský podnikatel, výrobce potravin, subjekty podnikající v oblasti služeb pro zemědělství a potravinářství, nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo zpracovatele potravin, obce nebo svazky obcí, kteří jsou zapojeni do spolupráce, která přispívá k dosažení cílů PRV (přímá nenávratná dotace)
16.5 podpora horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky dodavatelského řetězce pro udržitelné zajišťování biomasy pro použití v procesech výroby potravin a energie a průmyslových procesech		

	16.5.1 Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie a v průmyslových procesech	Uskupení minimálně dvou subjektů (zemědělský podnikatel, výrobce potravin, podnikatelský subjekt, obce, svazky obcí), kteří jsou zapojeni do spolupráce, která přispívá k dosažení cílů PRV a kdy minimálně jeden subjekt musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství.
M19: Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER - komunitně vedený místní rozvoj (115,28 mil. €)		
	19.2 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje	
	19.2.1 Podpora provádění operací v rámci komunitně vedeného místního rozvoje	Koneční žadatelé z území MAS (dle definic žadatelů realizovaných opatření).
	19.3 Příprava a provádění kooperačních činností místní akční skupiny	
	19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny	Obec – jako člen MAS

ZDROJ: [47], vlastní zpracování

Následující tabulka 12 zachycuje priority a prioritní oblasti včetně opatření, která budou použita k jejich dosažení.

Tabulka 12: Program rozvoje venkova - prioritní oblasti

P1: Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech	
1A	Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech Opatření: M01, M02, M16
1B	Posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi, mimo jiné za účelem zlepšeného řízení v oblasti životního prostředí a environmentálního profilu Opatření: M16
1C	Podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví Opatření: M01
P2: Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů	

2A	Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností Opatření: M01, M02, M04, M16
2B	Usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství, a zejména generační obnovy v tomto odvětví Opatření: M01, M06
2C	Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství Opatření: M01, M04, M08
P3: Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství	
3A	Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělských produktů, a podporu místních trhů a krátkých dodavatelských řetězců, seskupení producentů a mezioborových organizací Opatření: M01, M04, M14, M16
3B	Podpora předcházení a řízení rizik v zemědělských podnicích
P4: Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím	
4A	Obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny Opatření pro zemědělskou půdu: M01, M02, M10, M11, M12, M13 Opatření pro lesnickou půdu: M01, M08, M15
4B	Lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivem a pesticidy Opatření pro zemědělskou půdu: M01, M02, M10, M11, M12, M13 Opatření pro lesnickou půdu: M01, M08, M15
4C	Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou Opatření pro zemědělskou: M01, M02, M10, M11, M12, M13 Opatření pro lesnickou půdu: M01, M08, M15
P5: Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu	

5A	Efektivnější využívání vody v zemědělství Opatření: V rámci strategie nebyla vybrána
5B	Efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin Opatření: V rámci strategie nebyla vybrána
5C	Uspodnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství Opatření: M06, M16
5D	Snižování emisí skleníkových plynů z amoniaku ze zemědělství Opatření: V rámci strategie nebyla vybrána
5E	Podpora ukládání a pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví Opatření: M01, M08
P6: Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech	
6A	Uspodnění diverzifikace, vytváření a rozvoje malých podniků, jakož i pracovních míst Opatření: M06
6B	Posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech Opatření: M19
6C	Zlepšení dostupnosti, využívání a kvality informačních a komunikačních technologií (IKT) ve venkovských oblastech Opatření: V rámci strategie nebyla vybrána

ZDROJ: [47], vlastní zpracování

5 SPOLEČNÁ RYBÁŘSKÁ POLITIKA

Cílem Společné rybářské politiky je zajistit, aby rybolov a akvakultura byly environmentálně, ekonomicky i sociálně udržitelné a aby byly zdrojem zdravých potravin pro občany EU. Zároveň je cílem zajistit dynamiku odvětví rybolovu a odpovídající životní úroveň pro rybářské komunity. Vzhledem k tomu, že populace ryb mohou být obnovitelné, avšak nejsou neomezené, je důležité přijmout opatření zajišťující udržitelnost evropského rybářství s absencí nadměrného odlovu. [14]

Rybářská politika je v období 2014-2020 realizována prostřednictvím Evropského námořního a rybářského fondu, pro který je vyčleněn objem prostředků ve výši 5,749 mld. €. Pro ČR je vyčleněno přibližně 31,1 mil. €, tj. 0,54 % z prostředků pro EU-27. [7][16]

5.1 OP Rybářství 2014-2020

Globálním cílem tohoto operačního programu je udržitelná a konkurenceschopná akvakultura založená na inovacích a účinnějším využití zdrojů. Zaměřen je na rozvoj udržitelného chovu ryb a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na český trh.

OP Rybářství zahrnuje podporované oblasti v rámci priorit Unie 2, 3 a 5. Priority Unie stanovuje nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 508/2014 ze dne 15. 5. 2014 a to následovně:

1. Podpora environmentálně udržitelného, inovativního a konkurenceschopného rybolovu založeného na znalostech a účinně využívajícího zdroje
2. Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje
3. Podpora provádění společné rybářské politiky
4. Zvyšování zaměstnanosti a územní soudržnosti sledováním tohoto specifického cíle: podpora hospodářského růstu, sociálního začleňování a vytváření pracovních míst a podpora uplatnitelnosti na trhu práce a mobility pracovních sil v pobřežních a vnitrozemských komunitách závislých na rybolovu a akvakultuře, včetně diverzifikace činností v rámci odvětví rybolovu a do dalších odvětví námořního hospodářství.
5. Podpora uvádění na trh a zpracování

6. Podpora provádění integrované námořní politiky.

Specifické cíle priorit platných pro ČR jsou uvedeny níže u daných priorit. V rámci priority Unie 2, 3 a 5 mohou čerpat obce a kraje v případě, že podají žádost na Státní veterinární správu a budou schváleny jako podniky akvakultury (doloží IČO a jsou vlastníkem vodní plochy). Další možností jak se stát podnikem akvakultury je pouze registrace. Pouze registraci může obec nebo kraj podléhat jen pokud by se jednalo o produkční podnik akvakultury, který uvádí živočichy pocházející z akvakultury na trh výhradně za účelem lidské spotřeby, a to tak, že je v malých množstvích prodávají přímo konečnému spotřebiteli, anebo dodávají do místní maloobchodní prodejny, která přímo zásobuje konečného spotřebitele (informace na základě emailové komunikace se Státní veterinární správou).

Struktura OP Rybářství je zachycena v tabulce 13.

OP přispívá k tematickým cílům 3, 6 a dne 4. 6. 2015 byl schválen Evropskou komisí.

Tabulka 13: OP Rybářství

Priorita Unie 2 : Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje (19,42 mil. €)	
	2A: Poskytování podpory pro posilování technologického rozvoje, inovací a předávání znalostí
	2B: Zlepšování konkurenceschopnosti a životaschopnosti podniků akvakultury včetně zlepšení bezpečnosti nebo pracovních podmínek, zejména v případě malých a středních podniků
	2C: Ochrana a obnova vodní biologické rozmanitosti a posílení ekosystémů souvisejících s akvakulturou a podpora akvakultury účinně využívající zdroje
	2D: Podpora akvakultury s vysokou úrovní ochrany životního prostředí, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat a veřejného zdraví a bezpečnosti
Priorita Unie 3: Podpora provádění Společné rybářské politiky (2,49 mil. €)	
	3A: Zdokonalení a poskytování vědeckých poznatků, jakož i zlepšení shromažďování údajů a jejich správy
	3B: Poskytnutí podpory pro monitorování, kontroly a vynucování, posílení institucionální kapacity a efektivní veřejné správy, aniž by se zvýšila administrativní zátěž
Priorita Unie 5: Podpora uvádění na trh a zpracování (5,61 mil. €)	
	5A: Zlepšování organizace trhu s produkty rybolovu a akvakultury
	5B: Podpora investic do odvětví zpracování a uvádění na trh

ZDROJ: [46], vlastní zpracování

6 OPERAČNÍ PROGRAMY V RÁMCI EVROPSKÉ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE

6.1 Programy přeshraniční spolupráce

Programy přeshraniční spolupráce jsou zaměřeny na projekty příhraničního významu, které mají prokazatelný pozitivní vliv na příhraniční oblast. Pro všechny programy přeshraniční spolupráce platí především princip vedoucího partnera, který nese odpovědnost a musí mít minimálně jednoho zahraničního projektového partnera. Změnou oproti období 2007-2013 je aplikace principu splnění alespoň 3 kritérií spolupráce, která jsou stanovena takto (první dvě kritéria je třeba splnit vždy): [33]

- společná příprava projektu,
- společná realizace projektu,
- společný personál,
- společné financování.

V minulém programovém období bylo třeba splnit pouze dvě tato kritéria.

Národním orgánem pro koordinaci je ve všech případech Ministerstvo pro místní rozvoj, v případě Česko – polské spolupráce je i orgánem řídicím.

6.1.1 Interreg V-A Česká republika – Polsko

Tematicky se program soustředí na rozvoj dopravní infrastruktury, využití česko-polského příhraničí nebo ochranu přírodního a kulturního dědictví.

Dotčeným územím je Liberecký, Pardubický, Královéhradecký, Olomoucký a Moravskoslezský kraj, na území Polska Dolnoslezské vojvodství, Opolské vojvodství a Slezské vojvodství. [3]

Řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

6.1.2 Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika

Program je tematicky zaměřen např. na podporu podniků v oblasti inovací, zachování přírodního a kulturního dědictví nebo podporu vzdělávání.

Realizován na území Jihomoravského, Zlínského a Moravskoslezského kraje, na území Slovenské republiky zahrnuje Trenčínský, Trnavský a Žilinský. O podporu může žádat veřejnoprávní organizace, neziskové organizace nebo podnikatelské subjekty.[22]

Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství a rozvoje venkova Slovenské republiky.

6.1.3 Interreg V-A Rakousko – Česká republika

Hlavním cílem programu je posílení udržitelného inovativního ekonomického rozvoje programového území v přeshraniční dimenzi. V rámci programu mohou o podporu žádat veřejnoprávní instituce a neziskové organizace (v rámci jedné prioritní oblasti i podnikatelé) z dotčeného území, které je vymezeno regiony NUTS III. V Rakousku zahrnuje kraje Mostviertel-Eisenwurzen, Sankt Pölten, Waldviertel, Weinviertel, Wienr Umland-Nordteil, Wien, Innviertel, Linz-Wels, Mühlviertel, Steyr-Kirchdorf; v ČR Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina. [33]

Řídícím orgánem je Úřad vlády Dolního Rakouska.

6.1.4 Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014 - 2020

Program je tematicky soustředěn např. na udržení a ochranu životního prostředí, podporu přizpůsobení se klimatickým změnám nebo podporu veřejné správy. Realizován bude na území NUTS III, tj. v ČR kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký; na území Saska zahrnuje okresy Vogtlandkreis, Zwickau, Krušnohoří, Střední Sasko, Saské Švýcarsko a východní Krušné hory, Bautzen a Görlitz, samostatná města Drážďany a Chemnitz a také durynské okresy Greiz a Saale-Orla.

Řídícím orgánem je Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství.

V současné době probíhá diskuse tvorba finální verze dokumentu se zahrnutím připomínek Evropské komise. [38]

6.1.5 Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 - 2020

Tematické zaměření programu je téměř identické s příhraničním programem Svobodný stát Sasko-ČR.

Dotčené území je v Německu vymezeno zemskými okresy Amberg-Sulzbach, Bayreuth, Cham, Deggendorf, Freyung-Grafenau, Hof, Kronach, Kulmbach, Neustadt an der Waldnaab,

Passau, Regen, Regensburg, Schwandorf, Straubing-Bogen, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge a městskými okresy (statutárními městy) Amberg, Bayreuth, Hof, Passau, Regensburg, Straubing und Weiden in der Oberpfalz; v ČR se mohou zapojit subjekty z Jihočeského, Plzeňského a Karlovarského kraje.

Řídicím orgánem je Bavorské státní ministerstvo hospodářství a médií, energie a technologií. [53]

6.1.6 Finanční alokace pro programy přeshraniční spolupráce

V tabulce 14 je zachycena finanční alokace pro programy přeshraniční spolupráce.

Tabulka 14: Finanční alokace pro programy přeshraniční spolupráce

Program přeshraniční spolupráce	Finanční alokace z ERDF
Sasko – ČR	158 mil. €
Rakousko – ČR	97 mil. €
Polsko – ČR	226 mil. €
ČR – Slovensko	90 mil. €
Bavorsko - ČR	103 mil. €

ZDROJ: [38][53][22][3][33], vlastní zpracování

6.2 Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce

6.2.1 Interreg CENTRAL EUROPE

Program nadnárodní spolupráce je na území ČR koordinován Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Operační program je realizován v rámci 9 států EU (Rakousko, Česká republika, Německo²¹, Maďarsko, Itálie²², Polsko, Slovenská republika, Slovinsko a Chorvatsko. Program je zaměřen na řešení problémů nadnárodního významu a do projektů se mohou zapojit soukromé i veřejné subjekty. Zahrnuje 4 prioritní osy: Spolupráce v oblasti inovací s cílem zvýšit konkurenceschopnost Střední Evropy, Spolupráce v oblasti nízkouhlíkových strategií ve Střední Evropě, Spolupráce v oblasti přírodních a kulturních zdrojů pro udržitelný růst ve Střední Evropě, Spolupráce v oblasti dopravy s cílem zajistit lepší spojení ve Střední Evropě. Pro řízení projektu je určeno město Vídeň, v ČR je koordinací pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj. Finální návrh programu byl Evropskou komisí schválen 16. 12. 2014. [36]

²¹ pouze regiony Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Berlín, Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko

²² pouze regiony Emilia-Romagna, Furlandsko-Julské Benátsko, Ligurie, Lombardie, Piemont, autonomní provincie Bolzano, autonomní provincie Trento, Valle d'Aosta, Benátsko

6.2.2 DANUBE

Program nadnárodní spolupráce zahrnuje Rakousko, Bosnu a Hercegovinu, Bulharsko, Chorvatsko, ČR, Německo (pouze Bavorsko a Bádensko-Württembersko), Maďarsko, Černou Horu, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Ukrajinu. Řídícím orgánem je Ministerstvo financí Maďarské republiky.

Program je členěn do čtyř prioritních os zaměřujících se na aplikaci inovací včetně sociálních, ochranu přírodního a kulturního dědictví, rozvoj dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí a řízení celé strategie rozvoje regionu. [37]

Ke dni 24. 6. 2015 nebyl program schválen.

6.2.3 INTERREG EUROPE

Program meziregionální spolupráce zahrnuje celé území EU spolu s Švýcarskem a Norskem a navazuje na program INTERREG IVC v minulém programovém období 2007 - 2013. Je věnován podpoře vzájemného učení mezi veřejnými orgány s cílem zlepšit fungování programů regionálního rozvoje, umožní tak veřejným orgánům celé EU podělit se o zkušenosti s řízením veřejných politik. Základním cílem je přispět ke zlepšení aplikace programů v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost a cíle Evropské územní spolupráce. Řídícím orgánem je Conseil Régional Nord - Pas de Calais ve Francii. Program byl schválen Evropskou komisí dne 17. 6. 2015. [34]

6.2.4 ESPON 2020

Program ESPON 2020 (European Spatial Observation Network, tj. Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost) navazuje na ESPON 2013, je výzkumným programem k podpoře územního plánování a regionálního rozvoje. Je k dispozici pro státy EU a Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko. Řízením je pověřeno Ministerstvo udržitelného rozvoje a infrastruktury v Lucembursku. Kontaktním místem v ČR je Ústav územního rozvoje v Brně.

Příjemcem finanční podpory bude pouze Evropské sdružení pro územní rozvoj, které bude vyhlašovat na projekty výběrová řízení na dodavatele. Program byl schválen Evropskou komisí dne 12. 2. 2015. [52]

6.2.5 INTERACT III

INTERACT III navazuje na program INTERACT II probíhající v minulém programovém období. Jeho cílem je posílit efektivnost a zkvalitnění aktivit územní spolupráce v zemích EU,

Švýcarsku a Norsku prostřednictvím šíření znalostí a zkušeností z programů přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. [35]

V současnosti probíhá veřejná konzultace a k programu se mohou vyjádřit instituce i jednotlivci prostřednictvím online dotazníku.

Řídícím orgánem je Bratislavský samosprávný kraj. Ke dni 24. 6. 2015 nebyl program schválen.

6.2.6 Finanční alokace programů nadnárodní a meziregionální spolupráce

Předpokládaná finanční alokace z Evropského fondu pro regionální rozvoj je zachycena v tabulce 15.

Tabulka 15: Finanční alokace pro programy nadnárodní a meziregionální spolupráce

Program	Finanční alokace
Interreg CENTRAL EUROPE	246,6 mil. €
DANUBE	202,1 mil. €
INTERREG EUROPE	359,3 mil. €
ESPON 2020	41,4 mil. €
INTERACT III	39,4 mil. €

Zdroj: [26], vlastní zpracování

7 POSTUP PŘI ZÍSKÁNÍ PODPORY Z ESI FONDŮ

Postup pro získání podpory z ESI fondů zahrnuje několik kroků. [27] [50]

1. Vytvoření projektového záměru

Projektem se pro účely poskytování prostředků z ESI fondů rozumí soubor aktivit směřující ke konkrétnímu předem stanovenému cíli, limitovaných časem a daným rozpočtem. Projektový záměr zahrnuje podrobný popis projektu, u kterého je důležité uvést způsob, kterým bude projekt veřejně prospěšný a přispívající ke zlepšení sociálního a ekonomického prostředí.

2. Nalezení vhodného operačního programu a příslušné oblasti

Nejdříve je nutné vytipovat vhodný OP, poté prioritní osu či prioritní oblast a specifický cíl či záměr. Vybraný projekt musí přispívat k záměrům a cílům daného OP. U jednotlivých specifických cílů či opatření jsou specifikováni možní příjemci, dotčené území, výši a formu podpory a finanční spoluúčast žadatele.

3. Zpracování žádosti o dotaci

Žádost o podporu je v novém programovém období podávána elektronicky v rámci informačního systému MS2014+, konkrétně pro externí uživatele určený IS KP 2014+, odkaz na něj je umístěn na stránkách MMR ČR. Po prvotní registraci do systému se pro žadatele otevře nabídka, ve které je možné založit novou žádost, shlédnout již odeslané žádosti nebo své poznámky. Systém také obsahuje interní elektronickou komunikaci, žadatel tak může komunikovat jak se svými spolupracovníky, tak se řídicím orgánem a vše se zobrazuje přehledně na jedné obrazovce.

Pro samotné založení žádosti je k dispozici několik záložek dle témat (popis projektu, specifické cíle, finanční plán atd.), každá záložka obsahuje několik polí k vyplnění. Pro žadatele je tak zcela jasné co a především kam je třeba uvést. Po založení žádosti v dalším kroku systém sám vyhodnotí, zda jsou vyplněny všechny potřebné údaje, nedojde tak k zamítnutí žádosti např. z důvodu její neúplnosti.

Na webových stránkách MMR lze k založení žádosti nalézt instruktážní videa, ze kterých je základní postup zřejmý.

4. Výzva k předkládání žádosti o dotaci

V rámci OP se žádosti přijímají v rámci tzv. výzev v daném časovém určení. Harmonogram jednotlivých výzev včetně těch plánovaných je k nalezení na webových

stránkách MMR v sekci Výzvy a akce. Žadatel tak může průběh vyhlášení výzev sledovat a svůj projektový záměr včas připravit.

5. Hodnocení a výběr žádosti

Po odeslání je žádost hodnocena na základě předem stanovených hodnotících a bodovacích kritérií (kritéria jsou součástí výzvy). V prvním kole jsou žádosti posuzovány z formálního hlediska, zda má žádost všechny náležitosti, v této fázi může řídicí orgán žadatele vyzvat k doplnění. Poté jednotlivé projekty soutěží o přidělení finančních prostředků, nejlepší z nich jsou doporučeny ke schválení. Může se tedy stát, že i kvalitně zpracovaný projekt nemusí být schválen. V případě, že byl projekt ohodnocen schválen, je uzavřena smlouva o přidělení dotace, ve které je stanovena výše podpory a další podmínky a povinnosti, které z přijímání podpory vyplývají.

6. Realizace projektu

Další fází je již samotná realizace projektu, ke které dochází po podepsání smlouvy. Pokud chce žadatel aplikovat nějaké změny oproti původnímu projektovému záměru, je nutné informovat řídicí orgán a požádat o provedení těchto změn. V průběhu realizace projektu se v tuto chvíli již příjemce podpory řídí pravidly pro žadatele a příjemce daného OP. Projekt musí vést ke splnění předem vytyčených cílů, což hodnotí tzv. monitorovací indikátory. Již na počátku je tak důležité zvážit, zda je žadatel ukazatelů schopen dosáhnout a po určitou dobu je také udržet, tzv. doba udržitelnosti.

V průběhu realizace příjemce předkládá řídicímu orgánu monitorovací zprávy, ve kterých uvádí, jak projekt pokračuje.

7. Vyhodnocení a vyúčtování projektu

Po ukončení každé etapy projektu nebo na konci celého projektu, předkládá příjemce žádost o platbu včetně vyúčtování etapy/projektu. Následuje kontrola předložené žádosti a vyúčtování. Pokud je vše v pořádku, dojde k proplacení prostředků příjemci, v opačném případě se použije tzv. korekce o nezpůsobilý výdaj. Mimo administrativní kontroly následuje kontrola i na místě projektu. I po dokončení realizace je příjemce povinen výsledky udržet po dobu udržitelnosti projektu, tj. 3 – 5 let dle podmínek OP. Při porušení této podmínky musí příjemci část nebo celou dotaci vrátit.

ZÁVĚR

První část práce shrnuje poznatky o politice hospodářské a územní soudržnosti Evropské Unie, charakterizuje nové programové období 2014 – 2020 včetně implementačního systému řízení fondů v České republice.

V novém programovém období je stěžejním dokumentem Dohoda o partnerství, která byla vypracována na základě spolupráce Ministerstva pro místní rozvoj, jako hlavního řídicího orgánu pro koordinaci řízení fondů v České republice a Evropskou komisí. Dohoda obsahuje analýzy, ze kterých vychází cíle a priority rozvoje, vymezuje jednotlivé programy a udává jejich finanční alokaci. Hlavním záměrem Evropské Unie je zacílení operačních programů tak, aby přispívaly ke Strategii 2020.

Nové programové období s sebou přináší několik změn, které by měly přispět ke zjednodušení celého procesu čerpání prostředků především pro koncového uživatele. Toho má být dosaženo prostřednictvím jednotného metodického prostředí, snížení počtu operačních programů nebo zavedení informačního systému. Ke zjednodušení by měl přispět právě nově zavedený systém MS 2014+, který umožní elektronizaci administrace a vyhodnocení žádostí, by měl přispět ke zjednodušení pro koncového uživatele.

V současné době jsou vyhlašovány první výzvy nového programového období, skutečný přínos zavedených novinek, bude možné posoudit až v delším časovém horizontu.

Cílem práce bylo analyzovat možnosti čerpání z evropských strukturálních a investičních fondů územními samosprávnými celky a vytvořit stručný přehledný manuál, který tyto možnosti zachytí. Pro jednotlivé operační programy jsou rozepsány jejich hlavní cíle, prioritní osy a specifické cíle či opatření, u kterých je označeno, zda jsou určeny pro územní samosprávné celky. Pro vhodné možnosti čerpání jsou blíže rozepsány příklady podporovaných aktivit k dosažení daného cíle.

V novém programovém období bylo pro Českou republiku vyhrazeno přibližně 24 mld. €. Nejvíce prostředků je směřováno do Operačního programu Doprava a Integrovaného regionálního operačního programu.

Při samotné analýze bylo zjištěno, že pro obce i kraje se jako nejvhodnější jeví Operační program Životního prostředí, neboť jeho podporu je možné územními samosprávnými celky čerpat ve všech jeho specifických cílech.

Významnou možností pro obce a kraje představuje také Integrovaný operační program, zvláště jeho třetí prioritní osa určená pro dobrou správu území a zefektivnění veřejných institucí, z něhož mohou obce využít podporu např. na pořízení územních či regulačních plánů nebo různé druhy studií na podporu rozvoje obce.

Především pro kraje, jako vlastníka silnic II. a III. tříd, přináší možnost zlepšení stavu silnic v rámci Operačního programu Doprava.

Z mého pohledu lze již samotnou přípravu programového období hodnotit pozitivně. Především zjednodušení pro uživatele, přípravné semináře vedoucí k lepšímu porozumění a celému systému řízení fondů či komunikaci řídicího orgánů s veřejností, která je dobře organizována.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Co je Natura 2000* [online]. 2006 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&ssHledat=>>>
- [2] BUSINESSINFO. *Fondy Evropské Unie a politika hospodářské a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 5. prosinec 2014]. Dostupné na: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/fondy-evropske-unie-a-politika-5157.html#!&chapter=3>>
- [3] CZ-PL: CÍL 3. *Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika po roce 2013*. [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://www.cz-pl.eu/nove-obdobi-2014-2020.html>>
- [4] EUROSKOP. *Regionální politika* [online]. 2012 [cit. 5. prosinec 2014]. Dostupné na: <<https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>>
- [5] EUROSKOP. *Regionální politika 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>>
- [6] EVROPSKÁ KOMISE. *Evropa 2020 – evropská strategie růstu*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské Unie, 2013. 12 s. ISBN 978-92-79-23968-7
- [7] EVROPSKÁ KOMISE. *Evropský námořní a rybářský fond* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_cs.htm>
- [8] EVROPSKÁ KOMISE. *Finanční nástroje politiky soudržnosti 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_cs.pdf>
- [9] EVROPSKÁ KOMISE. *Nový fond pro námořní a rybářskou politiku EU* [online]. 2011 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1495_cs.htm>
- [10] EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2014 – 2020 – Investice do růstu a zaměstnanosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské Unie, 2011. 20 s. ISBN 978-92-79-21486-8.
- [11] EVROPSKÁ KOMISE. *Politiky Evropské unie: Zemědělství*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. 16 s. ISBN 978-92-79-41386-5.

- [12] EVROPSKÁ KOMISE. *Regionální politika*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské Unie, 2014. 16 s. ISBN 978-92-79-41284-4
- [13] EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení komise: Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní růst podporující začlenění*. Brusel: Evropská komise, 2010. 34 s.
- [14] EVROPSKÁ KOMISE. *Společná rybářská politika* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/index_cs.htm>
- [15] EVROPSKÁ KOMISE. *Total ESIF allocations 2014-2020* [online]. 2013 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/what/future/xls/overall_table.xls>
- [16] EVROPSKÁ KOMISE. *Total EU allocations of European Maritime and Fisheries Fund 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/doc/overall-table-2014-2020.xls>>
- [17] FORUM OCHRANY PŘÍRODY. *Renaturace vodních toků z právního hlediska* [online]. 2000 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://www.forumochranyprirody.cz/renaturace-vodnich-toku-z-pravniho-hlediska>>
- [18] INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO IMPLEMENTACI PRÁVA EU. *Cesty do Evropské Unie: Definice a výchozí principy regionální politiky*. 2011. [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<https://isap.vlada.cz/dul/cesty.nsf/7f723857997b924bc1257926004bd509/b6b7c3cf3df555588025686d00433699?OpenDocument>>
- [19] INSTITUT PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJE HL. M. PRAHY, ODBOR EVROPSKÝCH FONDŮ MHMP. *Operační program Praha – pól růstu ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://www.prahafondy.eu/userfiles/File/budoucnost2014plus/OPP/OP_Praha_pol_rustu_CR_verze_8.0__schvaleno_EK_11.6.2015.pdf>
- [20] KÖNIG, Petr; LACINA Lubor a kol. *Rozpočet a politiky Evropské Unie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
- [21] MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program Doprava 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=964>>

- [22] MINISTERSTVO PODOHOSPODÁRSTVA A ROZVOJA VIDIEKA SR. *Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://www.sk-cz.eu/cs/uvodna-stranka/2014_2020/>
- [23] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Operační program Zaměstnanost 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <http://www.esfcr.cz/file/9079_1_1/>
- [24] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Často kladené dotazy médií k monitorovacímu systému MS2014+* [online]. 2014 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Predbezne-podminky>>
- [25] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Dohoda o partnerství* [online]. 2014 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/6231de90-b818-4bf7-9d07-232e41da9567/Dohoda-o-partnerstvi_schvalena-EK-26-8-2014.pdf?ext=.pdf>
- [26] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropská územní spolupráce* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/4110bb81-12b7-4f6b-9737-d577556b3a28/uvod_EUS.pptx?ext=.pptx>
- [27] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropské fondy 2014-2020: Jednoduše pro lidi*. 2015, Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. ISBN 978-80-87147-84-9.
- [28] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Informace o fondech* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>>
- [29] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Integrovaný regionální operační program pro období 2014-2020*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/050eccce-7ad6-42f1-a75d-0c0d3690cfef/PD-IROP-11-2-2015-final.pdf?ext=.pdf>>
- [30] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Kohezní politika Evropské Unie*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Kohezni-politika-EU>>

- [31] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Oko NOKu. Bulletin Ministerstva pro místní rozvoj ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/15fb8dc2-bd98-48b6-871c-7b4f115b9f3f/c-1_2015_v17_FIN.pdf?ext=.pdf>
- [32] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Pravidla řízení a koordinace Dohody o partnerství* [online]. 2013 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na : <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/fc848cc7-6f15-464d-9c43-dfe0158a4710/Pravidla-rizeni-a-koordinace-DoP.docx?ext=.docx>>
- [33] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program Interreg V-A Rakousko – Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rakousko-%E2%80%93-CR>>
- [34] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program meziregionální spolupráce Interreg Europe* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-INTERREG-EUROPE>>
- [35] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program meziregionální spolupráce INTERACT III* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/ESPON-2020>>
- [36] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program nadnárodní spolupráce Interreg Central Europe* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-nadnarodni-spoluprace>>
- [37] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program nadnárodní spolupráce Danube* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-nadnarodni-spoluprace-Danube>>
- [38] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014 – 2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Sasko-%E2%80%93-CR>>

- [39] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programy pro programové období 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>>
- [40] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programy pro programové období 2014-2020* [online]. 2012 [cit. 2015-03-17]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>>
- [41] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Průběžné podmínky* [online]. 2013 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Predbezne-podminky>>
- [42] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální politiky* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>>
- [43] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020*. Praha, 2013. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>
- [44] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014-2020*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné na: <<http://download.mpo.cz/get/49530/59362/619184/priloha002.pdf>>
- [45] MINISTERSTVO RO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky* [online]. 2013 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>
- [46] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Operační program Rybářství* [online]. 2014 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://eagri.cz/public/web/file/404280/Programme_2014CZ14MFOP001_1_2_cs.pdf>
- [47] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Program rozvoje venkova na období 2014-2020*. [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://eagri.cz/public/web/file/402759/Program_rozvoje_venkova_final.pdf>
- [48] MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Operační program Životní prostředí 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <[http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/188317b2-48f3-4628-8dee-15e407e0b4d5/50-1-OPZP_-2014-2020-\(2\).pdf?ext=.pdf](http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/188317b2-48f3-4628-8dee-15e407e0b4d5/50-1-OPZP_-2014-2020-(2).pdf?ext=.pdf)>

- [49] MINISTERTSVO FINANCÍ ČR. *Pravidla spolufinancování Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/495ea682-77ab-4053-a231-29550d532418/Pravidla-spolufinancovani-evropskych-fondu-v-PO-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>
- [50] MINISTERTSVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Jak získat dotaci* [online]. 2014 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt>>
- [51] MINISTERTSVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Operační program Technická pomoc* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/20392eec-09bf-41e3-8342-ac94ccd0c8d8/Programovy-dokument-OPTP_2014-2020_bez-revizi_FINAL.docx?ext=.docx>
- [52] MINISTERTSVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program meziregionální spolupráce ESPON 2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/ESPON-2020>>
- [53] MINISTERTSVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko cíl EÚS 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-preshranicni-spoluprace-Ceska-republika>>
- [54] MINISTERTSVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programové období 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2015-06-20]. Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>>
- [55] MINISTERTSVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/OP_VVV_k_13._3._2015.pdf>
- [56] MINISTERTSVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky* [online]. 2013 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>>

- [57] PALÁN, Josef. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Regionální politika Evropské Unie*. [online]. 2009 [cit. 2015-04-01]. Dostupné na: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D53868&ei=n33xVIf2AeScygPkkIFo&usg=AFQjCNFst6v3rOXZwH7Npu1IulQV_YuoiA&bvm=bv.87269000,d.bGQ&cad=rja>
- [58] EURACTIV. *Regionální politika EU* [online]. 2000 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/regionln-politika-eu>>
- [59] EUROSKOP. *Regionální politika* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika>>
- [60] Smlouva o založení Evropského společenství. 1957. Dostupné na: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf>
- [61] Smlouvy Evropské Unie. [online]. 2010 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_cs.htm>
- [62] STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Operační program Životní prostředí* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné na: <<http://www.opzp.cz/o-programu/>>
- [63] STEJSKAL Jan; KOVÁRNÍK Jaroslav. *Regionální politika a nástroje*. Vyd.1. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- [64] TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR. *Horizont 2020. Stručně o programu*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné na: <<http://www.cuni.cz/UK-5604-version1-tcavbrozurahorizont2020web.pdf>>
- [65] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie Evropa 2020* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>>
- [66] VLÁDA ČR. *Evropský fond pro regionální rozvoj EU* [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné na: <<http://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/strukturalni-fondy/fond-regionalniho-rozvoje/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-80146/>>
- [67] WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské Unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.